S6

£.-

7

T A H T A Ç A N A K L A R

(The lılooden Dish)

(Piyes, ^ Perde)

YAZAN : Edmund MORRIS
ÇEVİREN: S.B.GÖKNİL

DEVLET TİYATROSU
BAŞDRAMATÜRGLUK

K İ Ş İ L E R

Lon Dennison	
Clara Dennison	- **Gelini**
Bessie Bexter	- **Komşusu**
Ed Mason Susi	- **Kiracı**
Dennison Sam	- **Clara'nın kızı**
Jaeger Glenn	- **Lon'un ahbabı**
Dennison Floyd	- **Clara'nın kocası**
Dennison James	- **Glenn'in erkek kardeşi**
Forsythe 3any	**Düşkünler Yurdu'nün Müdürü**
Steuıart	- Susi'nin **arkadaşı**

Olayın geçtiği yer:

Amerika'da Texas eyaletinin şehirlerinden birinin civarında, Dennison ailesinin evinde geçer.

Olayların geçtiği çağ: Günümüz

Birinci Perde	Ağustos ayında bir günün öğleden sonrası
İkinci Perde	Aynı günün akşamı.
Üçüncü Perde	Ertesi gün.
Dördüncü Perde	Aynı günün akşamı.

B İ R İ N C İ P E R D E

(Sahne iki kısma ayrılmıştır. Solda Dennison ailesinin oturma odası. Sağda mutfak.

Oturma odasının solunda, dipte bir kapı, bu kapı Dennison'ların kiracısı Ed Mason'un odasına açılır.

Onun yanında, sağda yukarı kata, yatak odalarına çıkan, tahta parmaklıklı, küçük bir merdiven görünür.

Soldaki yan duvarda bir pencere.

Mutfağın dip tarafında, alet ve edevat duran bir odaya açılan bir kapı. Üzerinde bir pencere bulunan tel kafesli bir kapıdan sol taraftan açık bir taraçaya çıkılır.

Eve ait olan küçük bir avlu, sağda sahnenin tam önündedir. Tamamiyle sağda, yuvarlak tahta bir kanape ile kuşatılmış bir ağaç kütüğü. Ağaç kütüğü ile kanape arasındaki köşeden, komşunun bahçesini sınırlayan bir bahçe parmaklığı görülür. Komşunun evi de biraz uzaktadır.

Oturma odası ucuz ve sade döşenmiştir. Solda bir piyano, onun arkasında ayaklı bir lamba, derin bir koltuk, onun karşı tarafında bir divan, küçük bir masa. Mutfakta, henüz yeni gibi görünen bir buzdolabı ve bir havagazı ocağı. Biraz uzakta küçük bir mutfak dolabı, bir masa ve iki iskemle. Kapının yanında bir bulaşık

kurnası ve tabak çanak kurutma için bir tahta raf. Lon Dennison, ağaç kütüğünün önündeki bankta oturur. Yaz sıcağında uyuklar. Gözleri artık iyi görmemektedir. Üzerinde yakasız bir gömlek, bir boyun atkısı ve eski bir iş pantolonu, ayaklarında ev pabuçları, başında eski bir şapka vardır. Gözlüklerini yanında, kanape üzerinde duran satranç tahtasının üzerine koymuştur. Biraz sonra uyanır, satranç tahtasını ve gözlüklerini alır ve mutfağa götürür. (Soldan, taraçadan geçer.) Satranç tahtasını mutfak masasının üzerine koyar, şapkasını ve boyun atkısını çıkarır, onları da satranç tahtasının yanına bırakır. Sonra oturma odasına gider. Orada bir şeyler arar. Yukarıda bir kapı açılır, Lon sinirlenir, döner ve yere piyanonun üzerinde duran vazoyu düşürür.)

(Merdivenlerden aşağıya iner. 37-38 yaşlarında güzel

CLARA bir kadındır. Çok dar ipek bir elbise giymiştir. Kolunda bir sabahlık ve bir çanta vardır.) Yine ne kırdın?

Yok canım, bir şey değil.

LON (Etrafına bakınır.) Sahi, bir şey kırmadın mı?

CLARA Tabii kırmadım.

LON Bugün öğleden sonra provam var. Sana bunu daha önce

CLARA de söylemiştim.

Evet, söylemiştin.

LDN Onun için bu oda bana lazım. Haydi sen işim bitinceye

CLARA kadar avluya çık, baba.

LON Dışarısı çak sıcak.

CLARA O halde yukarıya, odana çık.

LGN Şam'ı bekliyorum.

CLARA Ama onu burada bekleyemezsin. (Mutfağa girer.)

LDN Hay Allah... (Piyanonun yanında yerdeki vazoya bakar, kıs kısgüler.)

CLARA (Taraçaya çıkmıştır ve yanındaki komşu evine seslenir.) Bessie! Bessie!

BESSİE (Sahnenin arkasından sesi gelir.) Evet!.. Evet!..

CLARA (Lon'a seslenerek) Lütfen avluya çık baba, yine tartışmayalım.

LON Peki, peki! (Mutfağa girer.)

BE55IE (Sahnenin arkasından seslenerek) Geliyorum!

(Clara, mutfak masasının üzerinde Lon'un şapkasını ve boyun atkısını görür ve biraz hiddetli, acele ile onları arka tarafa götürür. Bessie gelir.) Yahu!..

(Bessie, elli yaşına yakın, şişmanca bir kadındır. Evvelce güzel bir kadın olduğu anlaşılmaktadır, fakat artık, üstünkörü ve itinasız makyajı onun bakımsız halini meydana vurmaktadır.)

CLARA (Geri döner.) Elbiseyi hemen giydim...

(Bessie eğilir ve elbiseyi inceler.) Biraz kısa gibi sanki, ne dersin?

BE55IE (Tasdik eder.) Hımm! (İçeriye ne kadar kıvrılmış olduğunu anlamak için elbisenin eteğini çevirir. Komşunun bahçesinde biri akordeon çalar. Lon mutfak masasına oturmuştur. Açık kapıdan iki kadını seyreder.)

BE55IE (Elbisenin eteğini bırakır.) Kolay! Uzatırız! (Kendini kanapeye atar ve mendili ile yelpazelenir.) Aman ne sıcak!

CLARA Tabii.. Bütün gün güneş çatının üzerinde!

LON (Kendi kendine satranç oynar ve son derecede eğlenir. (Mırıldanarak) Belki sonunda fili sürersin... Beni bununla mı korkutmak istiyorsun?. İşte, şimdi çık işin içinden bakalım!. Bir dakikada mat olacaksın... aptal köpek...

BESSIE (Yelpazelenir.) ASustos ayı böyledir. (Elbisesinin cebinden bir tebeşir parçası çıkarır ve Clara'nın eteğinin kenarına işaret koyar.

CLARA Geldiğin için çok teşekkür ederim, hem de böyle cumartesi günü...

BESSIE Rica ederim! Bu kadar kıvırmak kâfi mi, yoksa?...

CLARA Bunu yarın giymeyi çok istiyorum. Acaba mümkün mü?

BESSIE Çalışırım.

CLARA (Başını kaldırır ve dinler.) Çok güzel!

BESSIE Evet! (Bir an her ikisi de dinlerler.) Doğrusu bu işi çok iyi yapıyor benimki...

CLARA (Tasdik eder) Biliyor musun, dans etmeyi öyle seviyorum ki. (Hasretle) Gece gündüz dans edebilirim. Umarım, yarın Glenn beni dansa götürür, kardeşi Floyd bizi ziyarete geliyor.

BESSIE (Soğuk, elbisenin kumaşını yoklar.) Güzel bir kumaş.

CLARA Kaça mal olduğunu Glenn'e bir türlü söyleyemedim. (İçini çeker.) Artık çok dar gelmişti.

BESSIE Hayat bu güzelim, yaşlandıkça kilo alıyoruz. (Güler) Mesela şurası... (Tebeşirle dikişi gösterir.) Neyse, biraz genişletiriz. (Tebeşiri tekrar cebine koyar.) Çıkarabilirsin.

CLARA (Elbiseyi çıkarır.) Eskiden iyi giyinirdim. evliliğimizin ilk senelerinde Glenn beni bir tek defa EV kıyafetiyle görmemiştir. (Elbiseyi Bessie'ye verir.)

BE55IE (Tasdik eder.) Bir erkeğin dikkatini çekmek için en iyi yol dar, ipek bir elbise giymektir. Ne kadar dar olursa o kadar hoşa gider. (Çantasından çıkardığı küçük bir kutudan bir traş bıçağı alır ve dikişi dikkatle sökmeğe başlar.)

CLARA (Sabahlığını giyer.) Şimdiyse, evin içinde çırılçıplak dolaşsam bile farkına varmaz sanırım.

BESSIE Aynı şekilde, benimki de.

CLARA Neden böyle oluyor, Bessie? Neden günler bu kadar monotonlaştı?

BESSIE Yıllar geçtikçe daha da monotonlaşacak.

CLARA Ama ben öyle olmasını istemiyorum. Ben öyle yaşamak istemiyorum. Hayattan bir azıcık olsun zevk almak istiyorum. (Bessie'nin yaptığı işi kastederek.) Dikkat et, kumaşı kesmiyesin... (İçini çekerek) Bu elbisede daha ne kadar değişiklik yapayım? İki senedir yeni bir elbise almadım. Ama günün birinde bu evde her şey değişecek, bunun için elimden geleni yapacağım! Sen de

şaşırıp kalacaksın, Bessie! Hele, Floyd gelsin...

BESSIE - Ben de sana onu soracaktım. Floyd niçin geliyor? Ne oldu ki?

CLARA - (Mutfağa bir göz atarak) Sonra anlatırım. BESSIE - İhtiyarla mı ilgili? (Clara başıyla evet işareti yapar.) Ya! (Bir an sustuktan sonra) Yüzün hala güzel. . CLARA - Sen beni, Glenn'le yeni tanıştığım zaman görmeliydin. Korse bile giymezdim.

BESSIE Bir zamanlar, Floyd'a aşıktım, bunu biliyor musun? (Aynaya bakar ve saçlarını düzeltmeye çalışır.) (Boyanarak) Bana anlatmıştın.

CLARA Floyd güzel bir gençti. Uzun boylu, ince, geniş omuzlu.

BE55IE Mahallede ilk defa o motosiklet aldı. (Clara, kanapeye oturur) Bir akşam...o akşamı hiç unutmayacağım... Konsere gitmiştik, eve döndük...Beni biraz okşamak istedi...Direndi (Durur) O kadar gençtim ki, anlıyor musun? Çok aceleci olmasaydı o akşam her istediğini elde edebilirdi.(Düşünceli Oysa bir daha tekrarlamadı. Düşünebiliyor musun? Floyd'u hiç aşık olarak gözümün önüne getiremiyorum. Aradan o kadar uzun zaman geçti ki yavrum. Floyd hala bunu hatırlıyor mu, bilmek isterim...Ben o akşamı hiç unutamayacağım. Karısını da getiriyor mu?

CLARA Nara gelmiyor. Zaten kendisi de birkaç gün kalacak sanırım.

BESSIE (Arka tarafa gider, posta kutusundan bir magazin alır ve tekrar öne gelir) Bu sıcağa dayanılmıyor. Her işimizi yolun koyup bu mel'un evi satıp daha serin bir yere yerleşebilseydi (Ayağa kalkmıştır) Floyd'a, evimin yakında olduğunu söyle. Çok şaşıracak, ünü tekrar göreceğim için çok sevindiğimi de söyle!

CLARA (Elbiseyi koluna alır, mutfak kapısına gider ve tekrar döner) Evlendiğimi de söyleyebilirsin. (Mutfaktan geçer, Lon'un omuzuna vurur...taraçadan geçerek kaybolur. Clara, magazini sandalye üzerine bırakır, vazoyu tekrar piyanonun üzerine koyar)

BESSIE (Esner ve uzanır) Hay Allah müstahakını versin! Pipom nerede? Şeytan götürsün onu, nerede pipom?

LON

CLARA (Mutfağa girer) Ne bağırıyorsun öyle?

LON Pipom nerede? Pipomu bulamıyorum.

CLARA Piponu ne yapacaksın? Piponda tütün yok ki. Tütün içmek san yasak.

LON Biraz evvel şuracıkta idi. Onu sen sakladın.

CLARA (Mutfak masasının çekmecesini açar) İşte burada. (Pipoyu alır ve Lon'a verir) Ve rica ederim, piponu şurada burada süründürme. Sen her ne kadar öyle sanıyorsan da, hizmetçin değilim..

(Bulaşık kurnasından bir kaç içinden havuç alır, mutfak masasına oturur ve havuçları ayıklamaya başlar.)

LQN Clara, hava çok sıcak... Bana bir şişe bira verebilir misin'

CLARA Sana yüz defa söylediler. Bira içmek sana yasak. Bire senin için ölüm demektir.

LGN Ben bir boğa kadar kuvvetliyim. Ben sizin hepinizden de çok yaşayacağım.

CLARA (Tutmaya çılıştığı bir iç çekişiyle) Belki de hakkın var.

LON Susi nerede?

CLARA Sokağa çıktı. Cumartesi oldu mu, evde kalıp bana yardım yerde gezmeye gider.

LDN Susi iyi bir kızdır. Geldiği zaman bana bir şeyler okur. (Cebinden çakısını çıkarır ve piposunu temizlemeye koyulur, pipoyu silkeler, yere tütün kırıntıları dökülür) Susi ince ve akıllı bir kızdır.

CLARA Küllerini yere savurma!

LON Yazık ki başka tütünüm yok. (Bir an sustuktan sonra) Bütün gün dişsiz bir ayı gibi olduğun yerde mıhlan otur... ve boş bir pipoyu çekiştir, dur!...(Çok sevdiği bir mevzu üzerinde konuşmaya başlar)

Evet, eskiden Alamo'daki gençler...Bouie, Travis ve Davy Crockett canları tütün istedi mi bu kadar uzun zaman oldukları yerde mıhlanıp kalmazlardı!

CLARA - Yine mi aynı masal? Durmadan BOUJİB, Travis ve Davy Crockett den mi bahsedeceksin?

LDN - Onlar büyük adamlardı. Kahramanlardı! Savaşarak, Alamo'da can verdiler... inançları uğruna.

CLARA - Baba...Bir kere de başka bir şeyden bahsedemez misin?

LON - Sen de daima benim yüzüme böyle haykırırsın. Ne söylesem! Ne yapsam! Eskiden çok daha iyi bir insandın. Şimdi... ağzımı açar açmaz bani paylıyorsun! Ne oldu sana?

CLARA - İnsanın sabrı tükeniyor.

LDN - Karnım acıktı.

CLARA - Pekala. Eğer beni rahat bırakırsan.

(Gidip gaz ocağını yakar ve üzerine, içinde yulaf taneleri bulanan bir tencere oturtur, bir kaşık alır ve tencereyi karıştırır)

LGN - Günün birinde bu evden gideceğim. Evet başımı alıp gideceğiı Eşyalarımı toplayıp çıkıp gideceğim. Beni bir daha görmeyeceksin. Sakın bu sözümü şakaya alma. Ben ne yapsam suç oluyor çünkü.

CLARA - Eğer buradan gidersen, bu her ikimiz için daha iyi olur.

LDN - Barınacak başka bir yerim yok ki.

CLARA - Başka yerde daha çok rahat edersin.

LON - Bana bakmak için emekli aylığımdan faydalanıyorsunuz.

(Clara raftan bir tahta çanak alır, tencerenin yanına koyar, sofraya bir tuzluk koyar) Beni düşkünler yurduna vermekten bir kere daha sözettiğini Glenn'e söyleyeceğim.

CLARA - Glenn zaten biliyor. (Yulafı karıştırır)

LON - Floyd biraz sonra burada olacak. Onu çoktandır görmedim.

Yirmi sene oldu neredeyse.

CLARA Onaltı sene!. Susi üç yaşında idi. (Tahta çanağı yulaf çorbasıyla doldurur)

LON Glenn de, Floyd da iyi çocuklardır. Beni öyle bir yurda göndermezler... Ömürlerinin sonuna erişmiş bunak ihtiyarların arasına. Orada insanın ölmesini beklerler. Halbuki benim ölmeye henüz niyetim yok.

CLARA (Gazı söndürür ve tahta çanak içindeki yulaf çorbasını masanın üzerine, Lon'un önüne koyar) Gel, artık konuşmayı bırak, yemeğini ye! Her şey halledilir.

LON Hep aynı şey. Yulaf çorbası! Hay Allah kahr...

CLARA Küfürü bırak. (Havuç kasesini tekrar aldığı yere koyar)

LON Her zaman şu kokmuş tahta çanak içinde yiyorum yemeğimi. Niçin bana da sizinki gibi güzel bir kap içinde vermiyorsun

CLARA Niçin mi? Bunu sen mi soruyorsun? Biraz evvel piyanonun üzerindeki vazoyu kim devirdi? (Lon inkar etmek ister) Gözümle gördüm. Boşuna inkara kalkışıyorsun. Evin içinde kırık veya çatlak olmayan hiçbir vazo, hiçbir sigara tablası kalmadı. Dokunduğun her şeyi kırıyorsun... Artık yeter!.. Yemeğini ye, beni de rahat bırak!

(Salona geçer, mutfak kapısını kapar, magazini alır ve kanapeye uzanır. Lon çorbasını içir)

(Ed Mason, Dennison'ların kiracısı, soldan gelir, taraçadan geçer ve mutfağa gider. Otuzaltı yaşındadır ve pehlivan suratlıdır. Kolunda bir sepet dolusu bira vardır) Merhaba baba! Bugün Alamo savaşından ne haber? (Sepeti kilere bırakır ve tekrar kiler kapısını kapar)

LON Yanınızda biraz tütün yok mu? Bir sigara mesela, pipomu doldurmak için?

ED _ (Güler) Aklanıza artık başka bir şey gelmiyor mu baba, hımmr (Cebinden boş bir sigara kutusu çıkarır ve açıp kapar) Boş, bir tek sigara kalmamış. (Boş sigara kutusunu gösterir) CLARA - (Seslenir) Kim var orada? (Ed salona geçer ve arkasından kapıyı kapar) Ah, sen misin Ed?...Bugün erken geldin? ED - Kamyonumla gelirsen Glenn bira getirmemi söylemişti. Bugün kardeşi gelecekmiş, öyle mi? CLARA - Evet. Bugün öğleden sonra, saat beşi çeyrek geçe Floyd geliyor. ED - (Alnının terini siler) Bugün müthiş bir sıcak var, kamyonun içinde kebap oldum. Ama sen taptaze görünüyorsun bebeğim. CLARA - Yeterince yoruldum... Bütün gün ihtiyarla uğraşıyorum. (Mutfağa göz atar) ED - (Güler) Yorucu bir iş.. (Clara'yı yakalar, göğsüne bastırır ve ensesini öper)

CLARA - Ed... Ya Glenn farkına varırsa?

ED - Neyin farkına varacak? -- İnsan hiç şaka yapmaz mı?

CLARA - (Sabahlığını düzelterek) Evimizde bir oda kiraladın,yiyip içip yatıyorsun. Daha ne istiyorsun?... Haftada on dolarla bundan fazlasını istemeye hakkın yok.

ED - Fevkalade tertipten küçücük bir ilave isteyemez miyim ?..

CLARA - Rica ederim, evli bir kadın olduğumu unutma.

ED - Peki, ya sen neden bunu düşünmüyorsun?

CLARA - Ne demek istiyorsun ?

ED - Haydi, haydi! Ne demek istediğimi çok iyi biliyorsun. (Clara ayağa kalkar ve aynanan karşısına gider. Ed, onun arkasına geçer) Sen çok değiştin. İnanır misin bana, bunu farkına varmamıştım. İpek elbiseler, makyaj, nefis kokular

CLARA - Neden bahsettiğini anlıyamıyorum.

ED - (Güler ve şarkı söyler) "Elmalarımı hakir mi görüyorsun?.. Q halde ağacı niçin sallıyorsun? (Clara'yı kendisini görebilmesi için kendine çevirir) Söyle bakalım, yavrum?

CLARA - (Gülümser) Kamyonunu o kadar uzun zaman sahipsiz bırakmamalıydın, Ed.

ED - Pekala. Bugün seninle kava etmeyeceğim, yavrum. Sana olan sevgimden değil, sadece havanın çok sıcak olmasından. Akşam yemeğine gelirim. Yemekten sonra biraz çıkıp dolaşsak nasıl olur? Yani hepimiz birlikte demek istiyorurr Şehir içinde küçük bir gezinti... Ne dersin ?

CLARA - Ah, ne iyi olur Ed !... Tabii, Floyd da isterse.

ED - Baba, Floyd'un geleceğini biliyor mu ?

CLARA - Evet, biliyor, ama, ondan kurtulmak istediğimizden haberi yok henüz.

ED - Haydi bakalım, kamyonu garaja götürmeliyim. Akşam görüşürüz, Olara ! (Mutfağa gider) Söyle bakalım baba, yine Alamo'da birkaç düşman öldürdünüz mü ? Puffpuff ! (Güler)

LON - Cehenneme kadar yolunuz var, Ed Mason... Sizden daha değerli adamlar öldürdüm.
(Ed güler ve kapıya gider, aynı zamanda, Susi Dennison taraçada görünür ve mutfağa girer. Dndokuz yaşında, uzun boylu zayıf bir kızdır; güzel bir kadın olacağa benzer. Elinde bir alışveriş çantası vardır. Ed Susi'yi sıkı sıkı yakalar ve kendine çekmeye çalışır)

ED - Gel, güzel kız, Ed amcaya bir öpücük ver bakalım!

SUSİ - (Eo'in elinden kurtulur) Siz benim amcam değilsiniz.

ED - Öyle mi ? ... Ne yazık! Ama olabilirim.

SUSİ - Beni rahat bırakın, Ed.

ED - Önce bir öpücük isterim... dostça bir öpücük.

SUSİ - (Ed'i iter) Sıcak sizin başınıza vurmuş galiba Ed.

ED - (Güler) D doğru sevgilim. Fakat sıcaklık dışardan gelmiyor. (Ed güler, dışarıya taraçaya çıkar ve gider. Susi çantasını yere bırakır.Clara mutfağa gelir, Lon'un çanağını bulaşık kurnasına koyar.)

SUSİ - Günaydın büyükbaba. (Lon'u öper)

CLARA - (Müstehzi) Ne kadar çabuk döndün ?

LON - (Susi'ye) Annen, Floyd'un geleceğini ve beni buradan göndereceklerini söylüyor.

5U5İ - (Clara'ya) Doğru değil, değil mi ?

CLARA - Tabii doğru. (Kilerden birkaç şişe bira çıkarır)

SUSİ - Annem şaka olsun diye söylemiştir.

LDN - Susi'çiğim... Acaba yanında biraz tütün var mı ?

SUSİ - Elbette, hiç unutur muyum ? (Çantasından küçük bir kutu tütün çıkarır, Lon'a verir)

LDN - Teşekkür ederim Susi. (Kağıdı bir gülümseme ile yırtar, Paketi açar ve piposunu doldurmaya başlar)

CLARA - Büyükbabaya niçin tütün getirdin ? Doktorun ne söylediğini biliyor musun ? Yine bütün gece aksırıp öksürecek!

SUSİ - Günde iki pipodan fazla içmeyeceğine söz ver bana.

LON - Üç !!l

CLARA - Bütün gece başıma iş çıkaracak. Ona bakmaya ben mecbur olacağım. (Biraları buzdolabına koyar) Ne çare, bir gün daha sabrederiz. Babanla Floyd neredeyse gelirler.

SUSİ - Floyd amcanın bize gelmesinin sebebi ne ?

CLARA - Onu sonra anlarsın.

LON - (Hiddetli) Bu kadın Santa Anna'dan kötüdür.

CLARA - (Gayrıihtiyari) Bu Santa Anna da kimmiş yine ?

LDN - Şeytan. Alamo Savaşında...

CLARA - Yine mi aynı hikaye ? Neden odana çıkmıyorsun ? Orada Alamo hikayelerini istediğin gibi anlatmaya sabahtan başlayabilirsin. Ta akşama kadar !

LON - Alamo'da yüz onbeş Texas'lı asker, Santa Anna'ya ve Mexikc ordusuna karşı cephe almıştık. Haftalarca kaleyi müdafaa ettik.

CLARA - Sus, böyle şeyler anlatma ! Alamo Savaşı olurken sen daha doğmamıştın bile...

SUSİ - Bırak anlatsın !

LON - Evet öyle. Onlar hakiki kahramanlardı. Böyle erkekler artık bugün doğamaz. (Mutfak masasından bir kutu kibrit alır ve oturma odasına geçer, sandalyeye oturur)

CLARA - (Susi'ye yaklaşır. Hareketlerinde, anne sevgisi göstermek için kendini zorladığı bellidir. Lon piposunu yakar, masadan bir magazin alır ve okur) Susi...

SUSİ - (Suratlı) Ne var ?

CLARA - Seninle didişmek istemiyorum ama...

SUSİ - İstemiyorsun ama, son günlerde bunu hep yapıyorsun.

CLARA - Ne zaman sana güzel bir söz söylesem, yanlış anlıyorsun, belki bütün bunlara sebep şu mel'un sıcaklar...yahut da ihtiyardır; onu ben de bilmiyorum. İnan bana, ona bakmak., bütün gün saçmalarını dinlemek benim için kolay değil. (Susi cevap vermek isterken, telaşla) Bugün şehirlerden ne aldın yavrum?

SUSİ - Bir çift ayakkabı ve çorap...

CLARA - Bu akşam sakağa çıkacak mısın ?

SUSİ - Evet... Janey'le sinemaya gideceğim.

CLARA - Hangi filmi göreceksin ?

SUSİ - Filmin adını bilmiyorum.

CLARA - Bugün saat bire kadar mı çalıştın ?

SUSİ - Hayır. Her Hardt: "İşin bittiyse gidebilirsin" dedi, ben c tabii hemen çıktım. Saat onikide bütün makine yazılarını bitirmiştim.

CLARA - Yazdıklarını tekrar okudun mu ?

SUSİ - Hayır. Mektupları yazı masasının üzerine bıraktım.

CLARA - Ya yanlış yazmışsan ?

SUSİ - Böyle bir iş hergün bulabilirim. Daktilo yazıp, kağıtları arşivlemek iki senedir yaptığım tek iş bu.

CLARA - İşinden memnun olduğunu sanıyordum.

SUSİ - Evet, tabii... (Önüne bakar)

CLARA - Neyin var, Susi?

SUSİ - Hiç.

CLARA - Canını sıkan birşey var.

SUSİ - İçin rahat olsun, hiç yanlış yapmadimt

CLARA - Oradaki insanların çok nazik olduklarını söylemiştin, değil mi ?

SUSİ - Öyle mi söylemiştim ? (Clara'ya bakar) Onları hemen hemen hiç tanımıyorum. Herr Hardt deyince, Baştan aşağı kolonya

kokusu ve kuyudan geliyormuş gibi bir ses çağrışıyor. Herr Sloan deyince de, bir ipekli gömlek ve manikürlü tırnaklar. Büroda içini dışını tanıdığım tek şey duvar saati. Paydos vaktini beklerken bütün gün ona bakıyorum.

CLARA - (Mevzuu değiştirmek ister) Janey seni almaya kaçta gelecek'

SUSİ - Tam olarak bilmiyorum...(Ayağa kalkar) Cnarli'ye mektup yazacağım .

CLARA - Susi !

SUSİ - Rica ederim anne, yine benden ve Charli'den bahse başlama.

CLARA - Gideli iki sene oluyor, bir kere olsun tatilde seni seni ziyarete gelmedi. Uzaktan uzağa hayranlık neye yarar? Başkalarımda onun yüzünden reddediyorsun.

SUSİ - Rica ederim anne !

CLARA - Beni dinle yavrum.Ziyan ediyorsun hayatını. Sadece geçmişi öüşünmeni istemem. Tekrar bir genç kız olabilseydim hayatımda yaptığım budalalığı bir daha tekrarlamazdım! Fakat insan geriye dönemez. Rastgele sevmiş olduğun bir adamı, oturup yıllarca beklemek kadar aptallık olamaz.

SUSİ - Charli ile evlenmeyeceğim, başka hiçbir kimse ile de...

CLARA - Hele bir etrafa bak, Susi, Çok daha iyi insanların var olduğunu göreceksin.

(Susi oturma odasına gider. Clara onu takibeder) Ben sadece senin iyiliğini istiyorum, yavrum. (Sokak kapısı çalınır) Rica ederim kapıyı aç!

(Lon ayağa kalkar, elindeki mecmuayı yere atar, tekrar mutfağa gider ve masa başına oturur. Susi arkaya doğru gider ve sokak kapısını açar)

5AM JAEGER- (İçeri girer, Lon'un en iyi arkadaşıdır. Uzun boylu, zayıf bir adamdır. Sırtında empirme keten bir elbüse ve başında panama şapka vardır.) Günaydın Susi !

SUSI - (Eğilerek) Günaydın Mister Jaeger!

SAM - Günaydın Misis Dennison...Bu güzel havaya ne dersiniz?

CLARA - Herhalde şu mel'un sıcağı kastediyorsunuz. (Tekrar mutfağ? bulaşık kurnasına gider. Sam oturma odasını dolaşarak mutfak kapısında durur. Susi yukarı çıkar)

LON - Evet, kim var orada? Texas'ın en kötü satranç oyuncusu Sam Jager mi ?

SAM - (Lon'a candan güler) Günaydın Lon! Eğer ben en kötü oyuncı isem ve seni de daima yeniyorsam, sen nesin?

LGN - Kim beni yeniyormuş ?

CLARA - Beni mazur görmenizi rica ederim, Herr Jaeger, gidip giyineceğim. Bugün öğleden sonra Şikaga'daki kaynım geliyor.

SAM - Ne?... Şikagoda mı ? (Yüksek sesle) Görüyor musun Lon? Oğlum o kadar uzak bir diyardan seni görmeye geliyor !

LON - Neye benimle öyle bağırarak konuşuyorsun ? Sağır değilim ki. Evet, Floyd'um...İyi bir delikanlıdır.

SAM - Haydi bakalım, oynuyor muyuz ?

LON - Pekala Sam ! Fakat bugün seni mutlaka yeneceğim, öyle ki gömleğin bile tehlikeye girecek .

SAM - (Güler) Memnun olurum. (İhtiyarın karşısına oturur) CLARA - Rica ederim, hemen oyuna başlamayın. Nerede ise gelirler.

SAM - Tabii Misis Dennison.
(Clara oturma odasına gider ve arkasından kapıyı kapar, sonra merdivenleri çıkarak kaybolur) Telaşlı bir gün değil mi ?

LON - Ne bakımdan ?

SAM - Oğlun geliyor ya !

LON - Neden böyle birdenbire geliyor, bilmem. Onu altı senedir görmedim...Onun gelişi pek hayra alamet değil, Sam ! İçimd öyle bir his var. Clara birşeyler söyledi, beni başından savmak istiyormuş.

SAM - Öyle mi ? Ama böyle birşey yapmazlar. Sen hep böyle vehimlere kapılırsın... Herkesten şüphe edersin, bunun farkında mısın ?

LON - Öyle miyim? İnsan benim yaşımda bir ihtiyar olursa, felake kokosunu elli mil öteden alır.

SAM - Burada hiçbir felaket söz konusu değil. Biz daha uzun seneler küçük çiftliğimizde karşı karşıya santraç oynayacağı

LON - Peki ama, bu küçük çiftliğe ne zaman sahip olacağız , Sam?

SAM - (Heyecanlı) Bana bak, ben birşeyler buldum. Frederickburg' un kuzeyinde, beş mil kadar ötesinde. Bir rüya'Aşağı yukarı kırk hektar kadar bir toprak ve iki ev Lon.Hele bir gözünü önüne getir . İçinde iki ev olan bir çiftlik!

LON - Bırak Allahaşkına, iki evi ne yapacağız?

SAM - Ama en güzel tarafı bu. Üç odalı küçük evde biz otururuz, öteki evi de bir çiftçi ailesine kiralarız. Onlar toprağı ekip işletirler, kazancı bölüşürüz. Böylece prensler gibi yaşarız.

LON - Bütün gün de gölgede oturup satranç oynarız. SAM - Orada harikulade gölgelik ağaçlar var diyorum sana. Fakat bütün gün orada oturmamıza lüzum yok. Bizim de bir çok işlerimiz olacak. Tam anayolun üzerinde küçük bir meyve ve sebze pazarı kurarız.

LON - Ve orada oturur, önümüzden gelip geçenlerle konuşuruz. SAM - Onun getireceği kazanca, çiftlikten kazanacağımızı da katarsak... ikimiz için yeter de artar bile. LON - Evet. Bu mükemmel bir şey olur. Bu çiftlik için kaç para... istiyorlar? SAM - Hiç de fazla bir şey değil. Çiftlik biraz harap halde. Ama pak fazla bir şey değil. Biraz tamir gerekecek. Fakat dediğim gibi eğer bizim hesabımıza çalışacak, evli barklı bir genç bulabilirsek...

LON - (Israrla) Bu çiftlik için ne istiyorlar, Sam? SAM - İkibin beşyüz... peşin para. LON - Çok para.

SAM - San merak etme...ben bu parayı bulurum. LON - İkibin beşyüz? Benim hisseme bin ikiyüz elli düşüyor. (Başını sallar) Neden senden saklayayım, Sam? Benim elimde beş para yok. SAM - Bunun için kafanı yorma, hiç üzülme. Sen bana bu son senelerde arasıra yardım ettin,evet Lan, çok yardım ettin.

LON - Evet ama, eğer bunu sadece bir borç olarak düşünürsen... olur. Ben hiçbir lütfü kabul edemem. Aksi takdirde bu iş söz konusu bile olamaz.

SAM - Elbette, sen nasıl istersen.

LOI\I - Bu parayı sana emekli maaşımdan öderim.

SAM - Onu çiftliğin gelirinden ödersin. Çiftliği bir görsen, Lon!..Sanki, cennetten bir parça...(Heyecanlı) Şöyle açık havada bir durdum ve etrafıma bakındım... Aman Allahım, insan bir gün: "Bu toprak bana ait, burası benim çiftliğim benim toprağım..." diyebilecek olursa...

LGN - Bizim!

SAM - Tabii... bizim. İnsan bunu gerçekten söyleyebilse!.. (Ayağa kalkar) İşte bu bizim için hürriyet demektir.

LON - (G da ayağa kalkar) Bir şişe bira içmeyelim mi?

SAM - Hayır, bir bardak su da olur.

LDN - Su mu? Suyu da kim içermiş?

SAM - (Bulaşık kurnasına gider, bir bardak alır ve su doldurur) Evet, bugün burada olmam zannedersem Clara'nın hoşuna gitmiyor. Gitsem daha iyi olur. Biliyor musun, bir bakıma senin durumun benimkinden çok daha iyi.(Suyu içer)

LON - Hiçbir zaman! Senin gibi...bir otel odasında tek başıma yaşamayı tercih ederdim. Hiç çocuğum olmamış olsaydı, çok daha mes'ut olurdum.

SAM - (İçini çeker) Evet, elden ne gelir? Dünyanın hali bu! Her insan çok yaşamak... ihtiyar olmamak ister...Üç çocuğumdan., biri burada, biri başka yerde...Bana sanki onlarla oynadığı onların sırtıma tırmandıkları zaman daha dünmüş gibi geliyo (Portföyünü çıkarır) Yine bir torunum olmuş. (Portföyünden bir resim çıkarır ve Lon'a uzatır.)

Üzerimde bana tatnamiyle yabancı olan insanların fotoğrafını taşıyorum. (Lon fotoğrafa bir göz atar ve tekrar Şam'a verir, Sam resmi portföyüne yerleştirir.) Kendi öz etim ve kanım. Evet. Bana tamamiyle yabancı kimseler, tamamiyle yabancı insanlar. Arasıra bana bir çek gönderiyorlar. (Portföyünü ceketinin cebine koyar.) Doğduğum gün hediyeler yolluyorlar. Fakat ailem diye gördüğüm şey yalnız şu fotoğraflardır. (Tonunu değiştirerek) Bana bak,Lon! Burada meş'um kargalar gibi oturacak mıyız? Gel, ihtiyar delikanlım! Yüzün gülsün!

LON - Bir şişe bira içmeyelim mi?

SAM - Hayır, teşekkür ederim. Biliyor musun, bütün felaket, ihtiyar olmak sanki bir suçmuş gibi onlara kötü davranılması. Düşünüyorum da...

LON - Bu senin en büyük kusurun, Sam. Pek fazla, gereğinden fazla düşünüyorsun.

SAM - Ne yapayım, beynimi örümceklendireyim mi? Bilmem niçin Tanrı, ihtiyarladığımız zaman bizi en kıymetli uzuvlarımızdan mahrum etmeği uygun görmüş? Başka şeylerden daha kolay vazgeçebilirdim... Bundan dolayı bugün artık hiçbir işe yarayamıyorum. (Güler.) Haydi bakalım Lon; sana çiftlik hakkında anlattıklarımı iyice düşün.

LON - Düşüneceğim. (Devam ederek) Bir sabah erkenden kalkacağım, ötekilerden evvel, eşyalarımı toplayacağım,

sonra da burada oturup onları bekleyeceğim.
Geldikleri zaman ayağa kalkıp, çantamı elime alarak, onlara "Allahaısmarladık oğlum! Hoşça kalın diyeceğini. Kafesten kurtulan bir kuş gibi bu evi terkedeceğim!
(Güler.)
(Glenn Dennison ve Floyd Dennison sokak kapısından içeri girerler. Glenn, uzun boylu, şişman, kırmızı suratlı, hafifçe göbekli bir adamdır. Floyd'un seyahat çantasını taşır ve merdiven başına bırakır. Floyd, ellisekiz yaşındadır. Saçları sık ve kırlaşmıştır iri göbeklidir. Her hususta Glenn'in daha yaşlı bir modelidir. Ceketini kolunda taşır.)

GLENN İçeri gir, otur Floyd!

CLARA (Merdivenleri iner.) Floyd!

FLGYD Clara!.. (Kucaklaşırlar.)

(Sam mutfak kapısına gider, kapıyı açar ve Floyd'u seyreder.)

CLARA Onaltı sene içinde hiç değişmemişsin Floyd!

FLOYD O halde, eğer söylediğin yalan değilse...

(Clara, Glenn ve Floyd gülerler.)

SAM (Tekrar kapıyı kapar.) Oğlun geldi. (Taraça kapısına gider/jf Ben gitsem daha iyi olur.

LON (Seslenir.) Floyd! Floyd!

(Sam taraçaya çıkar ve gider.)

GLENN (Mutfak kapısını açar.) Babam burada, gel! Gel ona günaydın de!

FLOYD - Sağlığı nasıl?

GLENN - İyi. İyi olduğunu sana söylemiştim.

FLDYD - (Açık kapının önünde durur.) Babacığım!

LON - Floyd, oğlum!

(Floyd'la Lan karşı karşıya dururlar ve birbirlerine bakarlar. Eğer sokakta birbirlerine rastlamış olsalardı, birbirlerini tanımadan geçip gidebilirlerdi. Bir an sonra sıkılganlıkların yenerler ve candan kucaklaşırlar.)

- Maşallahın var, babacığım.

FLDYD - Öyle. Ben de kendimi öyle hissediyorum. Eskiden olduğu

LON gibi... yine seninle boks yapacak mıyız?

- Benim pek cesaretim yok. Beni altedersin. Kuvvetim

FLDYD pek o kadar yerinde değil..

- Evet öyle, bu zayıf gözlerimle onu ben de görüyorum.

LON (Floyd'un karnına vurur.) Bu ne böyle oğlum? Devletin bütçe açığını mı kapatacaksın?

- (Güler) Bu, büyük adam olmasından ileri geliyor...

GLENN - Elbette! "Büyük adam". Usta baş;ı olmanın, sorumluluk

FLOYD taşımak ve sinirlenmekten başka ne faydası var ki?

(Lon'a) Doğrusu baba, bu karnın nasıl ortaya çıktığını ben de bilmiyorum. Bir sabah gözlerimi açıyorum... Ne göreyim?... Koca bir göbek yapmışım...

(Karnını okşar.)

- Yıkanmak ister misin Floyd?

CLARA - Evet, geliyorum. Babamızı onaltı senedir görmemiştim.

FLOYD Susi o zaman üç yaşında idi. Susi nerede? Şimdi

nasıl bir genç kız olduğunu bir türlü gözümün önüne getiremiyorum.

(Floyd, Lon ve Glenn oturma odasına girerler.)

CLARA - Susi yukarıda (Merdiven başına gider ve seslenir.) Susi!...

LDN - Bizim yanımızda ne kadar kalacaksın, Floyd?

FLOYD - (Sıkılgan) Birkaç gün...

CLARA - (Seslenir) Susi! Susi! Gel! Floyd amca geldi.

LON - Birkaç gün mü? O kadar uzaklardan, ta Kuzey'den geliyorsun. Yalnız birkaç gün mü kalacaksın?

FLOYD - Mesele şu: Fabrikada her şey altüst bir halde, onun için çabuk dönmeliyim. Dallas'da firma hesabına bir işim vardı. Geçerken, yalnızca birkaç gün kalabileceğim,

GLENN - Birkaç gün için de olsa, Floyd'u tekrar gördüğüne memnun değil misin baba?

LON - Tabii, tabii... Ama sen saçmaladın Floyd. Küçücük bir oğlanken bile yalan söyleyemezdin. (İskemleye oturur.)

FLOYD - Yalan söylemedim baba. Öyle değil mi Glenn?

GLENN - Tabii yalan değil. Ben sana Glenn'in geleceğini söylemiştim.

LON - Evet.

(Susi merdivenden inmiştir.) Ama Clara bana dedi ki...

CLARA - Sen benim söylediğime aldırma...

GLENN - (Susi'ye) İşte Floyd amcan, Susi. Tabii onu hatırlayamazsın değil mi?

SU5İ - Hayır. (Floyd'un yanına gider.) Günaydın Floyd amca.

FLOYD - Bu Susi mi?... Onaltı sene evvelki bebek? Onu tanımama imkan yok. Tam bir genç kız olmuşsun. (Susi'yi kucaklar.) Hayret! Ne kadar büyümüşsün! Ondokuz yaşında... ve tam bir hanım. Herhalde buranın ikliminden olacak. Güzelsin de!

SUSI - Teşekkür ederim.

FLOYD - Bütün aile içinde en güzeli sensin. Bunu tereddütsüz söylüyorum. Çünkü benim de bir kızım var...

LON - Susi benim gözdemdir.

CLARA - Susi, büyükbaban bütün gün evde kapalı kaldı. Haydi onu biraz gezdir kızım.

SUSİ - (Clara'ya bakar, sonra anlamak isteyen gözlerle babasına bakar.) Tabii... Gel büyükbabacığım. (Arka taraftan Lon'un şapkasını, boyun atkısını ve bastonunu getirir.)

LON - Ben Floyd'la kalmak istiyorum.

GLENN - Floyd'la görüşmeye çok vaktin olacak. (Floyd ayağa kalkmıştır. Lon onu görmez.)

FLOYD - Tabii babacığım. Biraz sonra yine görüşürüz olmaz mı?

LON -(Ayağa kalkar) Birbirimize anlatacak o kadar çok şeyimiz var ki... Çoluk çocuk nasıl?

(Susi, büyükbabasının ceketini iliklemesine yardım eder)

FLOYD - Çocuklar, yağmurdan sonra zararlı otlar gibi boy attılar. Jim Technikum'a gidiyor. Peggy evlendi, küçük Floyd da bu sene bakaloryasını yapıyor.

LON - (Başını sallar.) İnanılır şey değil.

SUSI Haydi gel büyükbaba. (Şapkasını giydirir.) Gidiyoruz. (Bastonunu eline verir.) Şimdi sevgilimle gezmeye gidiyorum.

GLENN Ama yavaş yavaş, olmaz mı Susi?

(Susi, Lon'la mutfaktan taraçaya çıkar. Floyd arkalarından gider.)

LON Birbirimize anlatacak çok şeylerimiz var, Floyd.

FLKOYD Konuşuruz babacığım.

LGN Biraz sonra burada olacağım.

(Susi ve Lon taraçadan çıkarlar. Floyd düşünceli düşünceli arkalarından bakar. Suratı biraz asıktır.)

CLARA (Floyd'un ceketini iskemlenin üzerinden alır.) Floyd'u almaya gittiğin zaman sana ne söyledi?

(Floyd'un ceketini dolaba asar.)

GLENN Doğal olarak babasını hasta sanmış. Ne diye ona telgraf çektin? Seni şeytan mı dürttü?

CLARA Ona acele gelmesi için telgraf çektim! Ve gerçekten de acele etmem lazım! Gemi yavaş yavaş batıyor. Fakat kimsenin umurunda değil. Ben artık bıktım usandım.

GLENN Biliyorum yavrum! Fakat Floyd'un kendini aldatmış olduğumuzu sanması hiç de hoşuma gitmez.

CLARA Babayı istemeyen kim? Floyd senden daha fazla kazanıyor

(Floyd mutfağı dolaşarak oturma odasına girer.)

GLENN Doğru... haklısın. Nihayet onun da babası.

FLOYD Aman ya Rabbi... babam ne kadar ihtiyarlamış. Onu sokakta görseydim tanıyamazdım.

GLENN Gayet tabii... Yaşı yetmişsekiz... Hatta seksen olmalı.

CLARA Belki d2 daha yaşlıdır. Artık kendisi de hesabını kaybetmiş.

FLDYD İhtiyarlığın bu kadar... bu kadar güç olduğunu sanmıyordum.

GLENN Rahatça konuşabilmemiz için onu Susi ile gezmeye gönderdik... Bir an evvel eve dönmek için yanıp tutuştuğunu söylemiştin.

FLOYD Evet, evet, tabii..

GLENN Bir bardak bira içer misin?

FLOYD Elbette, memnuniyetle.

GLENN İki bardak getir Clara.

CLARA Peki.

(Clara mutfağa gider, buzdolabından iki şişe bira çıkarır, raftan iki bardak, mutfak dolabından da bir şişe açacak alır.)

GLENN Telgraftan dolayı hala heyecanlı mısın?

FLOYD Başvurduğunuz çare çok korkutucu idi. Tabii, babamın hayatını tehlikede sandım.

(Clara gelir. Şişenin birini ve bardağı Glenn'in önüne koyar,öteki şişeyi açar ve Floyd'un bardağını doldurur)

Bunu yapmak için daha kötü bir zaman seçemezdiniz.

CLARA Bu ihtiyarın yükünü senelerdir ben sırtımda taşıyorum-• senelerimin nasıl geçtiğinin farkında bile değilim.

(Glenn de kendi bira şişesini açar ve bardağını doldurur.)

FLOYD Bizim fabrikada grev yapmak istiyorlar. Herr Bass... benim şefim... eğer grev kolursa, bundan dolayı ustabaşıları sorumlu tutacak. Tam bu durumda iken telgrafını aldım.

CLARA Tabii biz bunu bilemezdik.

FLDYD Öyle. Fakat eğer, sanki bir ölüm kalım meselesiymiş gibi acele telgraf çekmeseydiniz, ben bir veya iki hafta sonra gelecektim.

CLARA Sahi mi? Peki neden onaltı senedir buraya ayak basmadın?

FLOYD Hiç fırsat olmadı. Daima araya bir mani girdi. (Tonunu değiştirerek)Açıkça söyleyeyim Clara, ben buraya, onbeş mil uzaktan, seninle kavga etmek için uçup gelmedim. Kavgayı evimde de edebilirim. Hem de lüzumundan fazla! Mora da bunu çok iyi becerebiliyor, biliyor musun...

GLENN Kusura bakma Floyd. Emin ol, seni burada gereğinden fazla tutmayacağız...

FLOYD (Bardağını masanın üzerine koyar.) O halde sadede gelelim. Benden ne istiyorsunuz?

CLARA Babayı, düşkünler yurduna göndermek istiyoruz. Hemen şuracıkta, şehrin içinde sevimli bir düşkünler yurdu var, oraya . ..

FLDYD Evet, biliyorum. Glenn bana anlattı. Peki... Sonraa? Bunda benim rolüm ne?

CLARA Sen de onun oğlu değil misin, yoksa?...

FLGYD Bunu tartışan yok ki... Benden ne istiyorsunuz? Açık konuşun.

CLARA Bunun için tabii para lazım.

FLOYD Anlaşıldı. Ne kadar lazım?

CLARA Bütün kardeşler hisselerine düşeni verecek olurlarsa, tabii iş kolaylaşır. Fakat ötekiler mektuplarımıza cevap bile vermediler.. Bu işte sana da, bize de haftada on dolar düşecek.

FLOYD (Hiddetli) Haftada on dolar mı? Bu, senede beşyüz yirmi dolar eder. Benim için mümkün değil. Bir kere, bizde, kuzeyde, hayat burada olduğundan iki misli pahalı. Bunu anlamanız gerek. Bu parayı veremem. Benim için mümkün değil.

CLARA Demek bu parayı bizim yalnız başımıza verebileceğimizi sanıyorsun?

FLOYD Öyle demedim. Sizin ne verebileceğinizi bilmiyorum.

CLARA Öyle mi? Kardeşin haftada elli dolar kazanıyor.

GLENN (Sıkılgan) Rica ederim Clara, devam etme...

FLGYD (Cebinden bir sigara çıkarır.) Bunu bana pekala yazabilirdiniz. O zaman ben size böyle bir şeye...

CLARA İmkan olmadığı cevabını verirdin, değil mi?

FLOYD Bu konu üzerinde tartışmanın hiç faydası yok. Bu parayı veremem. Beş dolar, belki... fakat on dolar...

GLENN Eğer istersen on dolar da verebilirsin.

FLOYD Mümkün değil. Kendimiz için birkaç para biriktirmem gerek. Geleceği düşünmek benim de hakkım.

GLENN Şimdi söz konusu olan babamızın geleceği, seninki değil.

FLOYD Babamın emekli maaşı yok mu?

GLENN Devletten, evet. Ayda, onüç dolar, yetmiş beş sent.

CLARA Parlak bir gelir!

FLOYD Bu para ile bir insanın yaşıyabileceğini mi sanıyorlar?

CLARA Yaşamanı isteyen kim?

GLENN Rica ederim Clara, şimdi espri yapmanın sırası değil. Evet Floyd bizim vereceğimiz haftada yirmi dolara eklenecek emekli aylığı ile babamıza bundan sonraki hayatında adamakıllı bakılacak. Daha ne kadar yaşayacağı bilinmez, fakat herhalde...

FLOYD Onüç... yirmi daha... ayda seksen... hayır, doksan üç dolar, yetmiş beş sent eder. Yeni doğmuş bir çocuk kadar yemek yiyen bir ihtiyarın yatıp kalkma ve diğer masrafları için... bu çok para değil mi?

GLENN Civardaki ihtiyarlar yurdunun bu en ucuzu.

FLOYD O halde, bu işi devlet yapsın.

GLENN Yani babamızı kimsesizler yurduna mı gönderelim, demek istiyorsun?

FLOYD Neden olmasın? Kimsesizler yurdunda ihtiyarları yemezler ya...

GLENN Hayır, ben bunu yapamam. Böyle bir şey mümkün değil elim varmaz.

FLOYD Öyle mi? Yapamaz mısın? Haftada elli dolarlık kazancınla benim karşımda büyüklük rolü oynamana lüzum yok.

GLENN (Kendini müdafaa ederek) Harp zamanında daha fazla kazanıyordum.

FLOYD Harp bitti... Madalyalar artık çerçevelenebilir.

CLARA Zaten babayı kimsesizler yurduna almazlar ki. Evlatları var. Kimsesizler yurduna girmek için, büsbütün gelirsiz olmalı. Zannedersem bunun için de hakim huzurunda yemin etmek lazım.

FLOYD Hay Allah müstehakını versin! Yahu, bizim babamız milyoner mi?

GLENN Hayır, fakat oğulları var, kızı var. Ben kendi evimde oturuyorum sen de.

FLOYD Oturduğum ev tamamen bana ait değil ki.

GLENN Bu durumda, kimsesizler yurdu söz konusu olamaz; Floyd...

CLARA Biricik çıkar yol, "Alama İhtiyarlar Yurdu" dur.

FLOYD Şairane bir isim.

GLENN Ne dersin Floyd?

FLOYD Beni dinleyin. Bu işe en çok yedi dolarla yardım edebilirim. Bundan bir sent fazlası benim için mümkün değil. Babam burada mutlu, bırakınız aranızda otursun. (Clara ayağa kalkar.) Her ne şekilde olursa olsun size haftada yedi dolar gönderirim.

CLARA Şimdi sana son olarak bir şey söyleyeceğim Floyd. Evlendiğim gündenberi ihtiyarı benim sırtıma yüklediniz Evlilik hayatımdan bir gün, bir tek gün tatmadım. Sen orada, Şikago'da, bizim burada, babanla neler çektiğimizi düşünerek bir an bile kafanı yormadın.

Babanız hasta... Astımı var. Bunu hiç umursadın mı? İhtiyara bakım gerek. Onunla meşgul olmak gerek. Dikkat, itina gerek. Madem ki o kadar geniş bir görüşün var, onu kendi evine al.

FLDYD Şikago'nun kışına dayanamaz.

CLARA Güzel bir kaçamak. İşin içinden sıyrılmak için daima bir sebep bulursun.

GLENN Clara, çeneni tut!

CLARA Artık sabrımın tükendiğini anlamıyor musun? Dn yedi senedir bu... Bu eve geldiğim zaman ben, Susi'yle tek başına idim. Çocuğumu güzel güzel büyüttüm, pekala; fakat onun yanı başında, bir çocuktan daha beter olan ihtiyarla da uğraştım. Yüzüme bak... Otuz altı yaşındayım. Artık kendi hayatımı yaşamak benim de hakkım!

(Kendini iskemleye atar ve hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlar. Bir an sessizlik. Glenn'le Floyd, sıkılgan birbirlerine bakarlar.)

FLOYD (Ayağa kalkar.) Pekala.

GLENN Anlaştık mı?

FLOYD Yapabildiğim sürece. Belki de gelecek hafta işsiz kalırım. İhtiyarlığımda bana kim yardım eder? Eğer kapı dışarı edilirsem, bu zamanda kendime nerede bir destek bulabilirim?

GLENN Seni işinden çıkarmazlar Floyd.

FLOYD Bundan pek emin değilim! (İçini çeker.) İhtiyarlık

günlerini düşünerek biraz tasarruf etmek gerektiği hakkında daima vaaz verirler. Binbir türlü zorlukla bir ihtiyarlık sigortasına taksit ödüyorum. Ona ihtiyaç kalmadan ölüp gideceğim.

GLENN - Ben sigortamdan çoktandır vazgeçmek zorunda kaldım.

FLOYD - (Kanapeye oturur. Heyecanlı.) Utanmamız gerekir. Babamızın bakımı için para kavgası yapıyoruz. Böyle bir şeyin sözünü etmemiz bile beni... utandırıyor... fakat elimden bir şey gelmiyor.

GLENN - (Elini, Floyd'un amuzuna koyar.) Floyd, bundan dolayı kimse seni suçlamıyor.

FLOYD - Günün birinde benim de böyle ihtiyar olup, yardımsız kalabileceğimi düşündükçe... birinin çıkıp da beni bir sokak köpeğö gibi öldürmesini diliyorum.

CLARA - (Ayağa kalkar.) İhtiyarlar yurduna telefon edeceğim. Bay Forsythe bu gece kağıtları getirsin.

FLOYD - Evet, evet. Hemen telefon et.
(Clara telefon kitabında numarayı arar.) Bir an evvel kendi evimde başımı dinlendirmeye gayret etmeliyim.

GLENN - Clara'ya gücenme. Daha genç. Hayatın biraz zevkini tatması gerek. Şimdiye kadar çok güçlük çekti.
(Lon ve Susi taraçada görünürler. Bir an dururlar ve Bessie'ye el sallarlar.) Bunu kendisine ben söyleyemiyeceğim Floyd. Son derece üzülecektir. Yıldırımla vurulmuşa dönecek.

FLOYD - Evet, yurda gideceğinden hiç haberi yok mu?

GLENN - Henüz bir şey söylemedim. Cesaret edemedim.

CLARA - Ben söyledim.

GLENN Bunu yapmamalıydın Clara.

CLARA Fakat sadece kendisini korkutmak için söylediğimi sandı.

GLENN Ben kendisini biraz hazırlamak istedim. Fakat yapamadım. Floyd, sen hana yardım et, ona birlikte anlatalım.

FLOYD Evet, ama kolay olmayacak.

(Piyanoya gider, Lon'un bir resmini eline alır ve bakar Susi ve Lan mutfağa girerler. Susi, Lon'un şapkasını ve bastonunu alır, Lon mutfak masasına oturur.)

Onun ne kadar kuvvetli bir adam olduğunu hala hatırlıyor musun? Biraz içti mi, iki kuvvetli delikanlıyı birden devirebilirdi. Hem de ne hikayeler anlatırdı... Onu da hatırlıyor musun?

GLENN Evet, tamamiyle...

FLDYD Hala meşhur Alama Savaşından bahseder mi?

GLENN Sürekli ardı arası kesilmeden.

FLDYD Babamız çok garip bir adam. Zannedersem onu hiçbir zaman iyice anlayamadım. (Mutfakta oturan Lon'a bakar) Hele bir bak. (Glenn ayağa kalkar, Floyd'un yanına gider.) O kadar ihtiyarlamış ki.

(Birdenbire kendisinin de yaşlandığını anlar.) Aman yarabbi, zaman ne çabuk geçiyor!

P E R D E

İ K I N C P E R D E

(Aynı dekor, aynı günün akşamı geç vakit... Oturma odasına bir oyun masası konmuştur. Perde açıldığı zaman Glenn, Floyd ve Ed masada oturmuş, remi oynarlar. Ayaklı lamba odayı aydınlatır. Mutfakta Lon'la Sam satranç oynarlar. Lon belli bir zevkle piposunu tüttürür. Susi orada akşam bulaşıklarını kurular. Dışarısı iyice kararmıştır. Komşunun bahçesinden bir harmoniğin populaire melodileri duyulur)

FLDYD (Başını kaldırır.) Bu radyo mu?

GLENN (Kağıt dağıtarak.) Hayır. Komşumuz Jim Baxter çalıyor.

FLOYD Gerçekten güzel çalıyor.

GLENN Öyle. Ben bir taraktan bile ses çıkaramam.

LDN (Satranç tahtası üzerine bir dizi yapar.) Hahaaa!

SAM Sırası gelmişti. (Satranç tahtasını tetkik eder.)

ED (Kağıtlarına bakar.) Senelerdir, kuzeye gitmeye niyetleniyorum, fakat bir türlü karar veremiyorum.

FLDYD Olduğunuz yerden ayrılmayınız.

ED Burada hayat bal gibi tatlı değil. İnsan çalışıyor, çalışıyor fakat bir türlü iyi bir duruma giremiyor.

GLENN Ben buradan memnunum.

ED Siz başka hiçbir yer görmediniz de ondan. Halbuki ben çok dolaştım. Avrupaya geçtim.

SAM (Bir hamle yapar, fakat figürü sıkı tutar yerinden oynatmaz) Hımm!. Görürüz.

LON Niyetin figürü bütün gün yerinden oynatmamak mı?

SAM Rica ederim, beni kızdırma.

ED - Sonra hep beraber biraz çıkıp dolaşalım mı? Şehrin ne kadar geliştiğini görünce hayrette kalacaksınız, Floyd. (Floyd, evet işareti yapar ve kâğıtlarına bakar, oyun esnasında rahatsız edilmenin hoşuna gitmediği anlaşılır. Lon ayağa kalkar, taraçanın kapısını açar ve seslenir) LON - Hallo, Baxter! Benim sevdiğim şarkıyı çalınız olmaz mı? (Çalgı durur ve bir dakika sonra, asırlarca ağızdan ağıza dolaşan çok sükse yapmış popüler bir melodi duyulur) Mükemmmel, teşekkür ederim.

(Tekrar masa başına oturur, satranç tahtasını tetkik eder, bir hamle yapar, fakat figürü kımıldatmaz) Hımmmm!...Hele bir görelim.

SAM - Ne olmuş ki? LON - Ben seni bekledim, şimdi de sen beni bekle.

(Piposunu savurur, düşünceli düşünceli gözlerini oğuşturur ve satranç tahtasını tetkik eder) SAM - (Yavaş sesle) Bizim iş için bir danışma yaptım. Pazartesi günü, Fredericksburg'daki çiftliği görebiliriz. Benim otelden biri bizi götürecek. LON - İstediğin kadar yüksek sesle konuşabilirsin. Susi'den hiçbir gizlimiz yok.

5LJ5İ - (Büyükbabasına döner) Bir şey mi söyledin, Büyükbabacığım? LON - Hayır yavrum. SAM - (Oturma odasını göstererek) İçeridekilerin beni duymasını istemedim.

LON - Neden korkuyorsun? SAM - Sana üzüntü çıkarmak istemem. LON - Üzüntü!.. Benden kurtulduklarına bayram ederler! Bir hafta süreyle mumlar yakarlar. Pazartesi mi dedin? Pekala. Senelerdir şehir dışına çıkmamıştım.

SAM Çok iyi. Bakalım çiftlik hoşuna gidecek mi?

LON Hoşuma gitmek mi? (Güler) Ben bir köpek kulübesine... bir apdesthaneye bile razıyım.

GLENN Kaç tane onlu çıktı?

ED SAM Nereden bileyim? Dikkat etmedim ki...

LON (Lon'a) Haydi ... Oyna.

Böyle hiç nefes aldırmazsan seninle satranç oynayamam, Sam.

SAM Satranç bir trateji oyunudur.

Strateji ama bu kadar da yavaş değil.

(Lon bir taşı yürütür. Sam acele önünde ilerler ve figürü

LON alır)

ED (Hayretle ona bakar) Böyle bir kurnazlık!..

FLOYD (Kağıtlarını masanın üzerine koyar) REMİ!..REMİU

Olur şey değil! Elimde daha bir sürü güzel kağıt var, otuz

GLENN sekiz puan.

ED Benden... iki puan alırsın.

AFLOYD (Kağıtları karıştırır)

GLENN Fabrikada olup bitenleri bilmek için neler vermezdim.

FLOYD Üzülme, her şey yolundadır.

İnsan hayatının otuz beş senesini... boşu boşuna aynı firmay

ED bağlamaz.

(Islık çalar) Hay Allah müstehakını versin yahu...Ben bu kadar uzun zaman aynı kadınla bile yaşayamam, değil ki aynı

FLOYD şefle...(Glenn,Floyd gülerler)

Hele bir kere ev bark sahibi olun, hiddetten ve şiddetten

ED kendiliğinizden vazgeçersiniz.

Biliyorum. Onun için daha tuzağa düşmedim. Hiçbir zaman da

GLENN düşmeyeceğim.

Haydi canım, bir gün gelir herhangi bir kadın size de el koyar.

ED - Bana mı? Asla..İnsanın bunda kazancı nedir ki? Çalışırsın, onu beslersin. Çocuklarınız olur, sonuç?...Şu mutfağa bakarsınız, orada cevabını bulursunuz. Şu iki ihtiyar da çocuk yetiştirdiler, ne faydasını gördüler?

GLENN - (Nahoş bir şekilde rikkate gelerek) Kağıtları dağıtın Ed, o kadar fazla konuşmayın.

ED (Kağıtları dağıtarak) Bütün evlilik hayatı bir tuzaktan başka bir şey değildir. Ben sadece onu söylemek istemiştim.

CLARA - (Merdivenlerden iner. Mümkün olduğu kadar süslenmiştir. Taze makyaj yapmıştır. Canlı ve hayata susamış bir tesir yapar. Odaya girerken elektrik düğmesini çevirir. Dipteki tavan lambası ve duvardaki aplikler hepsi birden yanarlar)

ED - (Clara'ya bakarak) Hele bakın! (Islık çalar) Delikanlı, delikanlı... kadın diye , buna derler.

CLARA - (Gururu okşanmış, bir kadın tesiri yapmak ister) Ed.

GLENN - Pek güzel olmuşsun sevgilim!

FLDYD - Clara bugün, evlendiği günden daha güzel görünüyor.

CLARA - Çocuklar, çocuklar, siz hiç iyi giyinmiş bir kadın görmediniz mi? (Radyonun düğmesini çevirir, biraz sonra bir caz müziği başlar) Dans etmek isteyen var mı? (Herhalde yakında bir film yaldızından görmüş olduğu gibi kendi kendine dans etmeye başlar)

ED - Rica ederim..ben...(Kalkmak ister)

GLENN Yerinize oturunuz ve oyununuza sonuna kadar devem ediniz,E

ED (Clara'dan özür dileyerek) Başka bir gün dans ederiz, Leslie Caron.

CLARA Gelecek cumartesi kendi kendimin efendisi olacağım. O zamaı Glenn'le birlikte gazinoya gidip sabaha kadar dans edeceği öyle değil mi Gelnn? Evet, gelecek hafta.

GLENN Sesin pek keyifli çıkmıyor, Gelenn...

CLARA Ben iyi dans edemem ki..

GLENN Q halde iyi dans eden birini aramalıyım.

CLARA Öyle, benden... pas ...

GLENN (Clara jfke ile radyoyu kapar. Sonra mutfağa gider, tavan lambasını yakar, Lon'un pipo içtiğini görür, çıkışmak iste: fakat son dakikada kendine hakim olur) (Tatlı) Bugün çok fazla pipo içtin, baba. (Oyuna dalmış, Şam'a) Ona söyle...(Sam bir hamle yapar ve kralı alır) Hay Allah müstehakını versin!

CLARA (Piposunun içindeki tütünleri yere silkeler)

LON Piponu yere silkelememeni sana kaç kere söyledim. Burası e\ han değil. (Güler) Maalesef...

CLARA (Clara tekrar oturma odasına döner, kapıyı kapar ve kanapeye oturur Lan Şam'a) Ben sana ne söylemiştim, ha? (Bessie, telaşla taraçaya gelir. İçeri girerken saçlarını düzeltmeye çılaşır.

LON Daha dışarıda iken seslenmeye başlamıştı Floyd!..Floyd!..

BESSIE

(Gelişinin bir manası olsun diye Clara'nın ipekli elbisesini etirir. Mutfağı geçerek oturma odasına gider. Lon ayağa kalkar ve mutfak kapısını bir an açık tutar, Bessie ile Floyd'u seyreder)

BESSIE - (Heyecanlı) Floyd Dennison! (Floyd'a bakar ve sesi daha yavaşlar. Hayal sükutuna uğradığını gizleyemez. Fakat bu hayar sükutu sadece bir an devam eder, çünkü Bessie ateşli bir yaradılıştadır.)

FLDYD - (Ayağa kalkar. Bessie'nin kim olduğunu hatırlayamaz. Clara onun selamını söylemeyi muhakkak unutmuştur) İyi akşamlar

BE5SIE - Hiç değişmemişsin. Belki birazıcık. Konser akşamını hala hatırlıyor musun?

FLDYD - (Müteredded) Konser mi?..Ne olmuş konser akşamı? Haa, tabi: tabii.

BESSIE - Hayır,unutmuşsundur. D geceyi bir daha düşünmediğine bahse girerim.

FLGYD - Nasıl? O geceyi daima hatırlarım..Sen, sen..canım sen...

BESSIE - Bessie Baxter'im.

FLGYD - Evet, evet, Betty...

BESSIE - (Mahzun) Hayır, Bessie...

(Lon mutfak kapısını kapar ve yerine oturur)

FLDYD - Tamam...Bessie Baxter...

BESSIE - Nasıl da yalan söylüyorsun, Floyd Dennison... Baxter ismin: evlendikten sonra aldım.

FLOYD - Öyle mi, peki ama...Genç kızken soyadın ne idi?

BESSIE - Vaughan.

FLOYD - (Hala Bessie'yi tanıyamamıştır) Evt, evet... Bessie V/aughan Nasılsın bakalım, iyi misin?

BESSIE - (Clara'ya) Ona hiçbir şey söylemedin mi?

CLARA - Hayır, unuttum.

BESSIE - İşte elbisen. (Elbiseyi Clara'ya verir, bir an sustuktan sonra) Beni hatırlamıyor... Kim olduğumu bile bilmiyor.

CLARA - Biliyor, tabii. Ama buradan o kadar uzun zaman önce ayrıldı ki...Sonra seyahat yorgunluğu filan...

BESSIE - (Başını sallar) Hayır, hayır. Beni aldatmana lüzum yok. Tamamiyle unutmuş. Kat'iyyen hatırlayamadı.

FLOYD - Hatırladım. Tabii hatırladım.

BE5SIE - Hayır, hayır.

(Mutfağa gider, arkasından kapıyı kapar. Kapıya dayanır)

FLGYD - (Gmuz silkerek) Hiç hatırlayamadım. Kim bu kadın, Allahını seversen? (Tekrar oturur)

CLARA - Bir vakitler onun için yanıp tutuşuyormuşsun!

FLGYD - Öyle mi?

ED - Seni ihtiyar çapkın seni!..

(Bessie, taraçaya çıkar. Ed, Glenn, Clara gülerler)

FLOYD - Üzüldüm doğrusu. Siz istediğiniz kadar gülünüz. Ben onu bil türlü hatırlayamıyorum, vesselam.

SAM - (Bessie'ye) Hemen gidiyor musunuz? Ne oldu?

BESSIE - Hiç. Hiçbir şey olmadı. Yalnız aptal bir kaz olduğumu anladım...(Bessie taraçadan kaybolur. Clara elinde elbisesi merdiveni çıkar. Sokak kapısı çalınır)

GLENN - (Ayağa kalkar ve kapıyı açar, içeriye Daney Steuart girer. Onsekiz yaşında ve tombulcadır. Üzerinde sade bir yazlık elbise vardır. Fakat dudaklarını fazlaca boyamıştır)

İyi akşamlar 3aney.

3ANEY - İyi akşamlar, Bay Dennison.

GLENN - Susi mutfakta

(Janey mutfağa doğru gider, kapıyı açar ve kapı eşiğinde durur)

- İyi akşamlar, Susi.

JANEY

5U5I - İyi akşamlar Janey, geldin mi?

ED - Hay, biraz daha ölçülü olun, çocuklar! Biz böyle gaz direğine mi çarpacağız hep!

GLENN - Hey aynı oyun. Benim de yapmak istediğim bir şey var.

JANEY - (Susi'ye) Susi!.. Sen daha hazır değil misin?

SUSİ - (Ellerini kurular) Bir dakikaya kadar hazır olurum.

JANEY - Ben iki filmi de görmek istiyorum.

SİSE - Bol bol vaktimiz var;

JANEY - Ben zamanında geleyim diye o kadar acele ettim, şimdi seni mi bekleyeceğim?

SUSİ - Ah, Janey.

JANEY - Misafiriniz mi vardı?

SUSİ - Evet, Şikago'dan Floyd amca geldi. (Oturma odasına gider. Glenn'e) Janey'le sinemaya gidiyorum, baba.

GLENN - Pekâlâ kızım. Çok geç kalma.

(Susi tekrar mutfağa gider, arkasından kapıyı kapar ve tavanın ışığını söndürür.)

JANEY - Haydi çabuk ol! Sinemadan çıkınca eve telefon etmeye söz verdim. (Janey ve Susi taraçadan çıkarlar)

GLENN - Daha bir parti oynayacak vaktimiz var, değil mi?

SAM - Rica ederim, Lon! Haydi artık oyna! Satranç tahtasının üzerinde kuluçkaya yatmış tavuk gibi oturuyorsun.

LON - Düşünüyorum.

SAM - Düşünme, oyna. (Sokak kapısı çalınır. Clara merdivenlerden ine

CLARA - Herr Forsythe olacak. Baba yukarı çıksın. Aksi takdirde işimiz zorlaşır.

GLENN - Evet, olabilir.

(Dolaptan ceketini alır, mutfağa gider, kapıyı kapar ve ceketini ilikler. Clara sokak kapısını açar ve James Forsythe'i içeri alır. Forsythe, Alamo ihtiyarlar

yurdunun müdürüdür. İri yarı, elli yaşlarında kadar, kuvvetli bir adamdır. Canlı, keyifli keyifli konuşan, babacan bir adamdır. Yurdu tek başına idare etmektedir. Koltuğunun altında açık renk bir evrak çantası taşır.)

CLARA — İçeri buyurun, rica ederim.

FORSYTHE — Teşekkür ederim.

CLARA — (Forsythe'i ötekilerle tanıştırır) Herr Forsythe, kaynım Floyd Dennison...Herr Ed Mason, aile dostu. Kocam şimdi gelecek. (Selamlaşmalar. Clara Forsythe'a) Buyurun oturun rica ederim.

FORSYTHE — Teşekkür ederim. (Kanapeye oturur)

FLDYD — Anlatın bakalım Herr Forsythe, yönetmiş olduğunuz bu ihtiyarlar yurdu nasıl bir yer?

CLARA — Pssst..(Floyd'a mutfak kapısını işaret eder, sonra sigara kutusunu alır ve Forsythe'a sigara ikram eder)

GLENN — Babacığım, oyununuza engel olacağım için üzgünüm. Bir misafirim var, işlerimiz hakkında görüşeceğiz. (Forsythe bir sigara alır, Clara onun sigarasını yakar. Ed piyanonun üzerinden bir gazete alır ve göz gezdirir)

LON — İşleriniz hakkında istediğiniz kadar konuşunuz, oğlum. Beni hiç rahatsız etmezsiniz.

GLENN — Zaten uyku saatiniz de geldi. Oyuna yarın devam edersin, olmaz mı? (Clara kanapenin üzerine, Forsythe'in yanına oturur)

SAM LON — (Ayağa kalkar) Bu günlük kâfi Lon.

GLENN — Tam seni mat edeceğim zaman kaçamak yapıyorsun.

FGRSYTHE — Satranç tahtasını böyle olduğu gibi bırakırız. (Floyd'a) Mister Dennison, yengeniz sizin Şikago'dan geldiğinizi söylüyor.

FLOYD - Evet.

FORSYTHE - Bir ziyaret vesilesiyle ben de bir kere Şikago'ya gitmiştim. Harikulade bir şehir. FLOYD - Şehir fena değildir.

SAM - Glenn, eğer vaktiniz müsaitse, sizinle bir dakika görüşmek istiyorum.

GLENN - Bilhassa şu anda çok meşgulüm...Yarın görüşürüz... SAM - Sizin işleriniz hakkında yapacağınız müzakere ile ilgili bir mes'ele için sizinle görüşmek istiyorum.(Ciddi) Mutlaka görüşmeliyiz. GLENN - (Şam'ın ciddi olduğunu anlar) Pekâla. Fakat yalnız bir dakika vaktim var. (Sam, tarağa kapısına gider) Floyd!.. Buraya gel. (Floyd mutfağa gelir) Babamı yukarı götür. Herr Jaeger benimle görüşmek istiyor.

FLGYD - Peki. Gel, babacığım, yukarı çıkalım. (Glenn ve Floyd, Lon'un sandalyeden kalkmasına yardım ederler) LON - Hay Allah müstehakınızı versin...Mütemadiyen bana çocuk muamelesi yapıyorsunuz. SAM - Yarın görüşürüz Lon. (Taraçaya çıkar, öne doğru gelir, ağaç kütüğünün yanında durur) LDN - (Arkasından seslenir) Ama erken gel ki, partiyi bitirelim. (Floyd'a) Beni sürüklemene gerek yok, ben yalnız yürüyebilirim. (Floyd, Lon'la beraber oturma odasını geçerek merdivene giderler. Lon, Forsythe'e şüpheli bir nazarla bakar, sonra Floyd'a) Kim bu adam? Herifte mel'un bir cumhuriyetçi suratı var.

FDRSYTHE - (Güler) Ama öyle değilim.

(Floyd ve Lon yukarı çıkarlar. Clara'ya) Kocanız gelinceye kadar size birkaç resim göstermek isterim, Frau Dennison. (Evrak çantasından bir takım prospektler ve resimler çıkarır.)

SAM - Ben size yabancı bir insanım, fakat size yalvarıyorum... Size ısrarla yalvarıyorum, bunu yapmayınız. Salondaki adamın kim olduğunu biliyorum. Grada babanız bir ay bile yaşayamaz. O muhitte mahvolur.

GLENN - Ama orası o kadar kötü bir yer değil ki.

SAM - Glenn, babanızı orada oturup gece gündüz sadece ölümünü beklemeye mahkûm edemezsiniz.

GLENN - (Israrla) Ama orada kendi benzerlerinin arasında olacak. (Floyd merdivenden iner)

CLARA - Kaynıma da resimleri gösteriniz, Mister Forsythe. (Clara mutfaktan geçer, taraçaya çıkar ve dışarısını seyreder, Floyd , Forsthe'ın yanına oturur ve resimleri tetkik eder)

SAM - Burada da kendi benzerlerinin arasında. Çocuklarının yanında olduğu sürece hayat onun için bir anlam kazanıyor

GLENN - Onu burada alıkoymak için her çareye baş vurdum, Sam. Başaramadım.

CLARA - (Kocasına seslenir) Glenn!

GLENN - Şimdi geliyorum, Clara. (Clara, mutfağa gider. Forsythe ayağa kalkar ve odada dolaşır) Ne yapayım Sam? Siz evin yabancısı değilsiniz, durumu biliyorsunuz. Başka bir gün daha uzun konuşuruz.

SAM - (Onu yakalar) Beni dinlemeniz gerek, Glenn..

GLENN - (Kendini kurtarır) Vaktim yok, Sam. Ne durumda olduğumu anlamıyorsunuz, Sam.

SAM - (Acı) Öyle mi? Anlamıyor muyum? (Daha fazla konuşamaz, arkasını döner, Clara oturma odasının kapısını açar)

FORSYTHE - Bu akşam bir yere daha gitmem lâzım.

CLARA - Bir dakikacık daha bekleyin, Mister Foksythe.

SAM - O halde gidiniz Glenn, hemen içeri gidiniz. İçerideki efendi size ihtiyarlar yurdunun nasıl harikulade bir yer

olduğunu anlatsın. Size, bir dolara mukabil, bilmek istediğiniz her şeyi anlatır.

(Omuzları düşük oradan uzaklaşır, mağlup olmuştur. Soldan çıkar. Şam'ın arkadaşı Lon için ricası Gelenn'e çok dokunmuştur. Mutfağa girer)

CLARA - (Glenn'e) Geliyor musun, Glenn? (Oturma odasına girer)

ELENN - Özür dilerim. (Evvela mutfaktaki ışığı söndürür, sonra salona girer ve arkasından kapıyı kapar.)

CLARA - Kocam, Herr Forsythe.

GLENN - Sizi beklettiğim için özür dilerim, Herr Forsythe.

FRD5YTHE - Siz gelinceye kadar birkaç resimle,bilenlerin yurdumuz hakkında birkaç yazısını gösterdim.(Evrak çantasından bir dosya çıkarır) Bunlar da imza edilecek sözleşmeler, buyurun.

ED - (Gazeteden gözlerini kaldırarak) Hiçbir şeyi de unutmamışsınız.

FORSYTHE - (Gülümseyerek) Bu benim görevim. Eğer bir iş yerini bir iş adamı gibi yönetmezseniz, çok geçmeden işsiz kalırsınız. Yurdu görmek için hepinizi davet etmek isterdim ama, gençleri görmek bizim ihtiyarları o kadar heyecanlandırıyor ki, ağızlarına geleni...

FLOYD - Ücretleriniz neden bu kadar yüksek ?

FDRSYTHE - Yengenize telefonda anlattım. Doğrusunu söylemek lazım gelirse,bütün yurtlar arasında, bizimki en ucuzudur. Herşeyin ne kadar pahalı olduğunu biliyorsunuz. Bakıcı bütün sene için kontratlı... sabah akşam yurdu ziyaret eden bir doktorumuz var.

İhtiyaç halinde daha da sık geliyor. Harikulade bir doktor. Evvelce askeri hekimmiş. Albay LJilkins.

ED - Bir askeri hekimin yazabileceği reçete^ncak düztabanlığa karşı çaredir.

FOR5YTHE - (Hayretle Ed'e bakar) Öyle söylemeyiniz. Ordudan ayrılan gençler yumuşak huylu ve...

ED - Öyledir, Herr direktör...

FORSYTHE - (Ed'e ehemmiyet vermez) Evet, biz kendinden başkalarının çıkarını düşünen bir kurumuz.

FLGYD - Başkalarının çıkarı mı? Nasıl olur? Bu ücretlerle mi?

FORSYTHE - Yurdumuz güven verici kimseler tarafından yönetilmektedir Aramızda çok nüfuzlu kimseler de vardır. Evet efendim. Bizim kaygımız yurdumuzun zavallı ihtiyarlarıdır. İhtiyarlık bir problemdir, bunu bilmek gerek! Bugün için belki de insanlığın en büyük problemi, tabii vergiler dışında. (Kendi nüktesine güler ve sonra içini çeker) İnsan ihtiyarlayınca, cismen de, ruhen de değişiyor. Ve bizim ihtiyarlar arasında, artık tamamiyle... tabii ne demek istediğimi anlıyorsunuz. (Candan güler) Fakat cidde onlar için elimizden geleni yapıyoruz. İhtiyarların raha ve huzurları bizim ilk ve son emelimizdir.

FLOYD - Fakat hala yurdunuzun neden bu kadar pahalı olduğunu söylemediniz?

FORSYTHE - Bunu tamamiyle aydınlattığımı sanıyordum,efendim.

CLARA - Bay Forsythe, bana gösterdiğiniz resimleri rica ederim, kocama da gösteriniz.

FORSYTHE - Memnuniyetle. (Floyd'dan resimleri ve prospektleri alır, Glenn'o verir. Glenn'in yanı başında durur ve ona izah eder. Glenn, Şam'ın söylediklerini düşünür ve resimlere bakmaz) Şurası kantinimiz... Yani yemek salonumuz demek istiyorum. Burada özel odalar var, Sonra yatakhaneler, oturma odaları, ve bahçe.

CLARA - Çok güzel değil mi, Glenn ?

FOR5YTHE - Harikulade güzel. Bu halka açık kurumu bir enstitü haline getirebilmek için herşeyi düşündük, son hadde kadar düşündük ve...

ED - Mezarlığa çok uzak mı ?

FORSYTHE - Hayır, hayır yarım saat bile yok...Bana bakın, delikanlı, siz benimle alay mı ediyorsunuz?

ED - Hiddet etmeyin canım...

CLARA - (Glenn'in lakayıdisine kızar) Niçin resimlere bakmıyorsun Glenn ?

GLENN - Berbat bir yer. İhmal edilmiş, sefil bir bina.

FORSYTHE - (Glenn'in bu feveranından müteessir olur) Rica ederim, efendim.

GLENN - Resimlere bakmaya hiç lüzum yok. Geçen gün bana bundan bahsettiğiniz zaman, kamyonumla oraya kadar gittim. (Resimleri, Forsythe'in önüne atar) Binalar tamamiyle bakımsız bir halde. Resimdekilere hiç benzemiyor. Bahçe, bahçeden ziyade pis bir avlu, çiçek, çimenden eser yok.

FORSYTHE - Müsaade ederseniz izah edeyim. Bu resimlerin uzun zaman evvel alınmış olduğunu kabul ediyorum. Belki şu sırada bahçemiz *biraz* bakımsız. Binanın yeniden boyaya ihtiyacı var. Bunların hepsi doğru olabilir. Fakat binanın içerisini baştan aşağı restore ettik...ve sanırım önemli olan da budur. İsterseniz size masraf faturalarını gösterebilirim.

GLENN - Hesaplarınız beni ilgilendirmez.

FDRSYTHE - Bu restorasyon bize üçbin beşyüz dolara mal oldu. (Evrak çantasından bir takım kağıtlar çıkarır) Bunları incelerseni her cent'in nereye sarfedildiğini anlarsınız.

GLENN - (Yüksekten) Size bütün bunların beni ilgilendirmediğini söyledim sanırım.

CLARA - Neden ilgilendirmiyor Glenn ? Bir kere şu hesaplara bak bakalım.

GLENN - (Floyd'a) Şu yurdu bir görmeliydin, Floyd.

CLARA - Ne hayal etmiştin ? Aldorf-Astoria otelini mi ?

GLENN - Yapamam. Böyle birşey yapabileceğini! . sanmakla delilik etmişim.

FtlDYD - Beni dinle Glenn. Ben bu işi olmuş bitmiş sanıyordum.

GLENN Hayır, hayır, mümkün değil yapamayacağım.BU işi yapamayacağın

EBRSYTHE - Ben, kapı kapı dolaşan sıradan bir seyyar komisyoncu değilim,Bay Dennison...Bunu bilmenizi isterim.Karınız bana telefon ettiği zaman, dedi ki...

GLENN - Ne dediğini biliyorum. Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim.Bütün bu hikayede çürük bir taraf var. Beni adeta hasta etti. Babamı buradan gönderemem. Hayır, bunu yapamar

FORSYTHE - Bu sizin bileceğiniz birşey. Biz kimseye baskı yapmak istemiyoruz. Karınıza bir kişilik tek bir boş yer olduğunu söylemiştim. Yarın belki orası da dolar. (Resimleri ve prospektleri tekrar evrak çantasına koyar)

FLOYD - (Glenn'e) Peki, beni neden buraya çağırdın?

GLENN - ünü kendim de bilmiyorum. Herhalde aklımı tamamiyle kaybetmiş olacağım.

CLARA - Bir dakika. Sana birşey söyleyeceğim, Glenn, bu fikir değiştirmelerden artık bıktım usandım.

GLENN - Clara, Allahaşkına...

CLARA - Sabredebildiğim sürece sabrettim. Fakat artık bu evi hemen terkediyorum. Gidiyorum, Glenn. Senden de sonsuza dek ayrılıyorum. Sakın bunu boş bir tehdit sanma.Sen evde babana bak. ünün kahvaltısını hazırla, öğle yemeğini akşam yemeğini hazırla. Bütün gün burada otur, çıldırıncaya kadar onun saçmalarını dinle.
Bunu artık sen üstlen artık. Ben daha fazlasına dayanamayacağım. (Merdivene doğru gider)

GLENN - (Clara'yı takip ederek) Clara!

CLARA - (Göz yaşlarıyla mücadele ederek) Sana kesin olarak söylüyorum. Eğer ihtiyar yarına kadar bu evden gitmezse, beni bir daha göremezsin.Artık bıktım usandım.
(Hızla yukarı çıkar)

GLENN - (Seslenir) Clara! Clara! Buraya gel. İşitiyor musun ?

FDRSYTHE - Ben artık gideyim. (Floyd'a elini uzatır) Görüştüğümüze çok sevindim. Bütün bu konuştuklarımızdan bir sonuç çıkmadığına çok üzüldüm.

FLOYD - (Forsythe'in elini sıkar) Ben de memnun oldum.

GLENN - Arada olanların kusuruna bakmayın. Bunu anlıyabildiğinizi sanmıyorum.

FORSYTHE - Anlıyorum, delikanlı, anlıyorum.

GLENN - Bana bir veya iki gün düşünme zamanı veriniz,siz artık boş yere rahatsız etmem. Kesin bir cevap veririm.

FDR5YTHE - Çok iyi. Her ihtimale karşı sözleşmeleri burada bırakıyorı.

GLENN - Peki.

FDR5YTHE - (Müteredditt) Haydi. İyi geceler.
(Floyd ve Glenn selamına mukabele ederler, Forsythe sokak kapısından çıkar)

FLGYD - Peki, ne olacak ? Birkaç gün içinde ne gibi bir değişiklik olabilir ?

GLENN - Onu ben de bilmiyorum. Biraz düşünmeliyim. Biraz daha zamana ihtiyacım var. (Kanapeye oturur)

FLOYD - Sen düşünüp karar verinceye kadar benim burada beklememe imkan yok. Yarın öğleden sonra uçağım kalkıyor.

GLENN - (Ümitsiz) Ne yapayım ? Ne olur sen bana yardım et,Floyd.

FLOYD - Korkarım ki babamızı oraya göndermekten başka senin için çıkar yol yok, Glenn...Clara çok ciddiydi.

GLENN - Evet. Onun ben de farkındayım.

FLDYD - O halde ? (Omuz silker)

GLENN - (Ayağa kalkar) Onunla bir kere daha konuşmalıyım. (Merdivene doğru gider) Benim düşüncemi anlaması gerekir. (Glenn yukarı çıkar, Floyd cebinden bir sigara çıkarır)

ED - (Kağıtları karıştırır) Karşılıklı bir oyuna ne dersiniz?

FLOYD - (Masaya oturur) Haydi bakalım.

ED - (Kağıtları karıştırarak) Bu artık bir problem oldu.

FLOYD - Öyle gibi görünüyor.
(Kağıtlara bakarlar, Lon ayaklarını sürterek merdivenleri iner ve Floyd'un yanına gider)

LGN - Ne oluyor? Clara yukarıda oturmuş bekçi köpeği gibi uluyor Glenn de sanki birini boğmak istiyormuş gibi bir surat takınmış.

FLOYD - Kavga ettiler.

LON - Niçin ?

FLOYD - Karı koca kavgalarının sebebi sorulur mu, baba?

LON - Acaba benim yüzümden mi kavga ettiler diye düşündüm.

FLOYD (Ed'e bakar, sıkılgan bir pozda) Hayır.

LON - O kahverengi elbiseli adam kimdi ?

FLOYD - O mu ? Ha, evet, o seyyar komisyoncu imiş.

ED - (Sırıtır) Evet, evet, seyyar komisyoncu.

LON - Ne satıyor ?

ED - İhtiyarlığa karşı... sigorta !

LON - Aptalca birşey. İhtiyarlığa karşı sigorta olur mu hiç?
(Masa başına oturur, kollarını sıvar ve gererek Floyd'un elini yakalar) Güreşelim mi Floyd ?

FLOYD - (Güler) Hayır.

LON - Şöyle karşıma geç, seni hala yenebilirim.

FLOYD - (Gülmek zorundadır ve o da kolunu gererek uzatır. Birbirlerinin elini sıkıca yakalarlar. Floyd'un eli

rahattır, fakat Lon'un zayıf kolu gerginlikten titremektedir. Bir an sonra, Floyd kolunu salıverir ve eli Lon'un avucundan düşer) Kazandın baba!

LGN - Fazla uğraşmadın, delikanlı. Fakat öyle olmasa da bahse girerim, seni alt edebilirim. (Güler) Galveston'da bulunduğum sırada, sanırım bin sekizyüz doksanbeşte idi. Norveçli bir bahriyeli ile tanışmıştım. İriyarı bir delikanlı. Domuz sucuğu gibi elleri vardı. Delikanlı benim çok iyi bir güreşçi olduğumu duyunca, beni altedeceğine yüz dolarına bahse girdi. Birkaç dost da benim için yüz dolar hazırladılar. Hepimiz birden lokantaya gittik. Güreş başladı. Tam otuzbeş dakika elini koyuverdim. Beni alt edemedi. Az kaldı beş parmağımı birden kıracaktı. Ama sonunda ben onu yere serdim.(Güler)

FLDYD - Evet, sen çok kuvvetli bir adamdın.

LON - (Gittikçe ateşlenerek) Elbette!... Binsekiz yüz doksanüçte de bir kızıl derili ile tanışmıştım. San Yacinto'da . Orada bir çift güzel Missouri atım vardı. San Yacinto>',nun nerede olduğunu bilir misin, Floyd ? (Başıyla evet işareti yapar) Kapiten Martin Gonzales'in savaştığı yer. Evet, öyle delikanlı, Texas kadınları, Gonzales'in askerleri için bir bayrak dikmişlerdi. Çok güzel bir bayrak.Bembeyaz ortasında siyah bir top ve şu sözler: "Gel bu bayrağı al!" Altında ve üstünde böyle yazıyordu. (Hayranlıkla güler)

FLOYD - (Ed'e) Bak babam tarihi de ne iyi biliyor.

LON - (Mağrur) Elbette bilirim. Daima şunu söylerim: Memleketinin gelecekte ne göstereceğini bilmen için geçmişini iyice tanıman gerek (Floyd'un amuzuna vurur) Evet, nerede kalmıştım ?

ED - İsadan, doksan üç yıl önce.

LDN - Evet, doğru, orada kalmıştım. Doksan üç senesinde, orada güzel atlarım vardı, derken bir kızıl derili benden atlarımı ödünç istedi. Çadırını başka bir yere nakledecekmiş. . .

ED - İzin verirsen oyunumuzu tamamlayalım baba.

LON - Tabii, tabii, oyununuza devam edin. (Floyd'un eline vurur) Bunları sonra konuşuruz oğlum. (Ayağa kalkar) Tekrar seni burada gördüğüme çok memnunum. Ne olsa sen ilk göz ağrımsın. (Ed'e) Floyd benim büyük oğlumdur.
(Mutfağa gider ve buzdolabından bir şişe bira alır)

FLOYD - Kimin sırasıydı ?

ED - Sizin. (Oyunlarına devam ederler. Lon tekrar oturma odasına girer ve merdivene doğru gider)

LON - Allah rahatlık versin.

FLOYD - Sana da baba.
(Ed de büyükbabayı başıyla selamlar. Lon yukarı çıkar ve gözden kaybolur. Floyd'la Ed oyunlarına devam ederler)
Rummy !
(Ed kağıtları masanın üzerine fırlatır. Bir an sonra, Floyd sorar)
Ed, neden burada oturuyorsunuz?

ED - (Hayrstle) Doğrusunu isterseniz onu ben de bilmiyorum Evim, Brounsville' de. Buraya geldim ve bir bira fabrikasına yerleştim. Orada, Glenn'le tanıştım, bana evinden bir oda teklif etti.Bu evde çok rahatım.

FLGYD - Evet, evet.

ED - Neden sordunuz ?

FLGYD - Hiç, Glenn'in evine bir biracı almasına biraz hayret ettim de.

ED - Belki paraya ihtiyacı vardır.

FLOYD - Orası öyle, ama..

ED - Ama ?. . .

FLDYD - Beni kolayca çocuk yerine koyamazsınız. Bir kadın, olduğu yerde kalır. Hatta, bu kendisi için çok güç de olsa, daima böyledir.
Hiçbir kadın, içinde kendini bekleyen başka bir erkekle, güzel rahat bir yatak bulmazsa, evini, ocağını terke kalkışmaz.
(Ed, Floyd'a keskin bir bakışla bakar, sonra oyun kağıtlarını alır ve alışık bir hareketle karıştırmaya başlar)

ED - Bir parti daha...

FLOYD - Hayır, yatmaya gidiyorum. Yarın çok erken kalkacağım.

ED - Pekala, gidip yatınız. Ben daha kapıları kapayacağım,saati kuracağım ve kediyi yatağına götüreceğim.

FLOYD - (Gülümser) Allah rahatlık versin.

ED - Allah rahatlık versin.
(Ed ayağa kalkar, Floyd yukarı çıkar. Ed, masadan bir mecmua alır, ayaklı lambayı söndürür ve odasına gider. Janey ve Susi taraçada görünürler. Susi mutfak kapısını açar ve içeride kimse var mı diye bakar, sonra tekrar kapıyı kapar ve taraçada, canı sıkılmış gibi bekleyen Janey'in yanına döner)

SUSI - Bırak şu asık suratı artık. Mademki istemiyordun, gelmeseydin, sinemada kalsaydın.

JANEY - (Öne, ağaç kütüğünün yanındaki sıraya doğru gider) Bilmiyorum, sana ne oluyor. Evvela bir film görmek için para verip bilet alıyorsun, sonra da filmin ortasında sinemayı terkedip eve dönüyorsun.

SUSI - Bu akşamki film çok can sıkıcı idi. Keşke evde kalıp Charlie'ye mektup yazsaydım.

JANEY - (Sıranın üzerinde oturur) O delişmene mi ?

SUSİ - Janey !

JANEY - Rica ederim Susi, senin gibi güzel bir kız istediği genci seçebilir. Şehrin en yakışıklısını bile! Oysa sen oturmuş, o beş para etmezin matemini tutuyorsun.

SUSI - Sen Charlie'yi benim tanıdığım gibi tanımıyorsun da onun için böyle söylüyorsun. Onun ne olduğunu kimse bilemez. Charlie'den günün birinde büyük bir adam çıkabilir.
(Clara merdivenleri iner, masa üzerinde duran sigara kutusundan bir sigara alır, yakar ve bir sandalyeye oturur)

JANEY - Q halde bütün ömrün boyunca beklersin. Ama sanıyorsan ki...

SUSİ - Biliyor musun geçen hafta nerede idim? Söylersem benimle alay edeceksin.

JANEY - Nerede idin ?

SUSİ - Goliathstrasse'de oturan bir falcıda. İhtiyar bir çingene., değil, meksikalı olacak.Bana evleneceğim adamı tarif etti. Janey, inan bana,Charlie'ydi, tıpatıp ... Sonra da bu gencin hayatta çok başarılı olacağını söyledi. Çok zengin olacakmışız, birçok adamlarımız olacakmış. Bir göl kenarınds büyük bir evde oturacakmışız. undan başka, üç çocuğumuz olacakmış, onu da söyledi. İki kız, bir oğlan. Kızlarım sarışın ve ince vücutlu olacaklarmış, oğlum da uzun boylu, esmer harikulade bir delikanlı olacakmış ... kısacası, tıpkı Charlie gibi. Ah, gelecek hakkında bana o kadar *güze.* şeyler söyledi ki... sana da adresini vereyim mi ?

JANEY - (Soğuk) Benim orada ne işim var ?

SUSİ - Bu akşam ne güzel sıcak bir akşam ! Sabaha kadar oturabilirim.

JANEY - (Sıra üzerinden bir satranç figürü alır) Bu nedir ?

SUSİ - Satranç figürü. Büyükbabam unutmuş olacak.
(Ed , odasından çıkar, mutfağa gider, ışık yakar, raftan bir bardak alır. Susi devam eder) Aman Allahım, büyükbabam tamamiyle unuttum. (İcjini çeker)

JANEY - Büyükbabana ne olmuş ki ?

SUSİ - Hiç... Suss, suss, yavaş ol. Yoksa daha gidip yatmadım mesele çıkar.

(Clara ayağa kalkar ve mutfağa gider)

CLARA - Sen misin Ed ?...Bu saatte burada ne yapıyorsun ?

ED - Bir şişe bira almak istemiştim.

CLARA - Ben sana vereyim.

3ANEY - (Merak içinde dinler) Annen.

SUSİ - Şimdi hemen yatmaya gider.

(Clara buzdolabından bir şişe bira çıkarır ve Ed'e verir. Ed buzdolabının üzerinde duran şişe açacağını alır, şişeyi açar, bardağını doldurur ve şişeyi masanın üzerine bırakır

ED - (Clara'nın pek yakınında, önünde durur) Anladın mı ? (Clara başıyla tasdik eder) Sen de birşey içmek ister misin?

CLARA - Hayır, bir türlü uyuyamadım.

ED - Evet, bu sıcakta uyunmuyor.

CLARA - Ed, ne yapacağımı bilmiyorum. Gitmeli mi, kalmalı mı ?

ED - Glenn'le çılgınca atıştınız. Fakat doğrusunu istersen yavrum, mükemmeldin ! (Güler)

CLARA - Bu son kavgamız olacak. Ona herşeyi söyledim. İçimi döktüm hafifledim. Artık bir daha kavga etmem. Bütün istediğim, mümkün olduğu kadar huzur içinde yaşamak! Ama bunu kimse anlamıyor.

ED - Evet, sana yardım etmeyi çok isterdim. Fakat... düşüncen nedir?

CLARA - Gideceğim. Kararım kesin.

(Susi yavaşça daha yakına gelmiştir ve dinler. Janey onun arkasında durur)

ED - Nereye gitmek istiyorsun ?

CLARA - Henüz düşünmedim. Cebimde bir dolar bile yok.

ED - Rica ederim Clara, eğer paraya ihtiyacın varsa, ben sana biraz verebilirim.

CLARA - Teşekkür ederim.

ED - Fazla para biriktiremiyorum, biliyorsun. Ama olduğu kadarıyla da olsa...
(Kolunu Clara'nın boynuna geçirir)Kendini üzme. Çok müşkülde olduğunu biliyorum.

CLARA - Gökten yıldızları istemiyorum, sadece başka insanlar gibi yaşamak istiyorum. Hiçbir zaman öyle bir hayatım olmadı, Edu Arkansas'da bir çiftlikte doğdum. Pis kokulu, berbat bir çiftlikte. Ciftlik,aileyi geçindirmeye ancak yetiyordu Yürümeye başladığım günden bu yana sabahtan akşama kadar durmadan çalışmak zorunda kaldım. Gnaltı yaşında çiftlikter kaçtım, bütün bu...boşuna didinmekten bıkmış usanmıştım. Hayat hakkında hiçbir fikrim yoktu.
Hiçbir fikrim! Sana yemin ederim, tamamiyle masum bir kızdım. Genç bir adam beni kamyonuna alıp buraya getirdi. Burada garson olarak çalıştım. Günde oniki saat çalışıyor, haftada on dolar alıyordum; biraz da" bahşiş. Glenn'le tanışıncaya kadar bu böyle devam etti. Glenn, o ana kadar bana karşı nazik davranan tek erkekti.
Tabii o da benden, başkalarının istediklerini istiyordu... Ama şu farkla ki, Glenn benimle evlenecekti. Bir evi, bir Kârisi olmasını istiyordu. Ben de nerede olursa olsun kendime ait bir evim olmasına hasrettim.

ED - Şimdi bu evden çıkıp gitmek mi istiyorsun ?

CLARA - Burası gerçekten benim evim sayılır mı ? Sen uzun zamandır bizimle oturuyorsun, bana hak vermiyor musun?... (Sessizlik) Ed, sen hiç aşık oldun mu ?

ED - Ne demek istiyorsun ?

CLARA - Beni bu evden götür.

ED - Dh ! . . . (Taraça kapısını açar) Gel taraçaya çıkalım. (Mutfağın ışığını söndürür. Susi ve Janey telaşla geriye, karanlığa kaçarlar. Clara taraçaya çıkar. Ed, onu takip eder, kolları arasına alır ve ihtirasla öper)

CLARA - Sadece hayattan biraz zevk almak istiyorum, Ed ! Eğer seninle gidersem, hayatıma yeniden başlayabilirim. Oturacağımız yerin benim için hiç önemi yok. Sen ve ben, beraberce mutlu olabiliriz, buna inanıyor musun, Ed ? Ben hala güzel bir kadınım, yoksa...?

ED - Elbette,çok güzelsin.

CLARA - Benden bıkınca rahatça çıkıp gidebilirsin. Beni bıraktığın zaman, katiyen bunu bir mesele yapıp seni üzmem. Benimle evlenmek zorunda değilsin. Yalnız beni biraz mutlu et, bana güzel günler yaşat!
(Ed, onu öper ve okşar. Sonra birdenbire Clara'yı bırakır)

ED - Hayır, bunu yapamam!

CLARA - Neden yapamazsın ? Kim bize engel olabilir ?

ED - Seni Glenn'in elinden almak, benim için çok bayağı bir hareket olur. Böyle bir şey yapamam.

CLARA - (Hiddetle) Öyle mi ? Ama beni yatağına almak istiyordun. Burada, Glenn'in evinde, o zaman hiç sıkılmıyordun değil mi ?

ED - Sen beni ne sanıyorsun Allahaşkına? Ben buz parçası mıyım? Bütün gün burada seninle baraberim, gözümün önündesin, gözümü senden ayırmıyorum, senden birşey istediğim aşikar. Senin çok yakında olman, sana dokunmak için elimi uzatmam kafi gelecekmiş duygusu...beni sabaha kadar uyutmuyor. Sense, şimdiye kadar, sanki ben dünyada yokmuşum gibi bir tavır takınmadın mı ?...

CLARA - Ed, eğer benimle gidersen, o zaman senin olurum. Ed, hemen

ED - Hayır, hayır, hayır...Bu çılgınlık ... olur.

CLARA - Lütfen Ed, benimle gel.

ED - Eğer şartlarımı kabul edersen.

CLARA - Pişman olmazsın Ed, sana hiç zararım olmaz. Sana daha yalvarayım mı, Ed? Başka bir erkek olsaydı, şimdiye kadar.

ED - (Clara'yı kolları arasına alır ve öper) Haydi odama gel.

CLARA - Olmaz. Glenn bunun farkına varırsa ?

ED - Ama... farkına varması lazım ! (Clara'yı hararetle yakalar Clara, yavrum !

CLARA - (Bir an Ed'in ihtirası ona da sirayet eder) Ed !...Şimdi olmaz, rica ederim beni bırak !

ED - Pekala. Sondo civarında... buradan birkaç mil ötede, küçük bir Bungalou kiralıyacağım. Yarın akşam, saat altıda orada buluşuruz olmaz mı ?

CLARA - Ed... beni sevmeye çalış... yani ciddi surette sevmeni kastediyorum. Rica ederim, buna çalış.

ED - Yarın akşam sevgilim, seni çok seveceğim. Çılgınca seveceğim. (Yukarıda bir kapının açıldğı duyulur. İkisi de sıçrarlar)

CLARA - (Ed'den ayrılır) Artık içeri girmeliyim.

ED - Clara!... Ya Glenn fikrini değiştirirse, o zaman ne olacak";

CLARA - Glenn fikrini değiştirmez.

ED - (Gittikçe artan bir hiddetle) Ama, ya bunu yaparsa? Sen beni hiçe mi sayıyorsun?

CLARA - Her ne olurea.'olsun, seninle gideceğim. Bu evden kurtulmak istiyorum.

ED - O halde yarına.

CLARA - Evet.

(Clara , içeri girer, mutfaktan salona geçer, bir an merdiven başında durur ve yukarı bakar, sonra basamakları çıkar ve gözden kaybolur. Ed, mutfağa gider, bira doldurduğu bardağı alır ve oturma odasına girer. Susi ve Janey karanlıkta, sıranın üstünde, herşeyi dinlemişler ve hayretten dona kalmışlardır. Ayağa kalkarlar)

JANEY - Şimdi ne yapacaksın, Susi?

SUSİ - Rica ederim Janey, evine dön. Zavallı babacığım, (Ağlayacak halde) Zavallı babacığım !

JANEY - Babana herşeyi anlatacak mısın?

SUSI - Bilmiyorum. (Ağlar) Anlatmam gerekir mi bilmiyorum.

JANEY -(Müteredded) Yarın yine gelirim, Susi (Gitmek ister)

SUSİ - (Janey'in kolunu yakalar) Eğer burada duyduklarını bir başkasına anlatırsan... sesinle bir daha tek bir kelime konuşmam.

JANEY - Tabii anlatmam.

SUSİ - Söz veriyor musun ?

3ANEY - Söz veriyorum. Allah rahatlık versin , Susi

(Janey taraçadan geçerek gözden kaybolur, Ed, taraçada birinin dolaştığını duyar ve mutfaktan geçerek taraçaya çıkar)

ED - Döndün, öyle değil mi ?

(Susi cevap vermez) Nen ver yavrum ? Ne zamandan beri buradasın?...

Bana bak, sana birşey soruyorum. Ne zamandan beri buradasın? Bana cevap ver !

SUSI - (Kendine hakim olur, birdenbire büyük bir sükunetle) Epey zamandır Ed Mason... epey zamandır !

(Ed hayretle ona bakar)

P E R D E

ÜÇÜNCÜ PERDE

Aynı dekor. Ertesi sabah. Masa üzerinde hala üç kişilik kahvaltının artıkları durur. Perde açıldığı zaman, Lan ağaç kütüğünün yanındaki tahta kanepede oturur ve kendi kendine satranç oynar. Clara bulaşıkları, bulaşık kurnasın koymakla meşguldür. Oturma odasını geçerek, merdiven başına gider ve seslenir.

CLARA - Susi!...Susi!... Kahvaltıya geliyor musun? Kahvaltı hazır. (Piyano üzerindeki sigara tablasını alır, mutfağa girer ve tablayı silkeler)

GLENN - (Dışarıdan gelir ve taraçadan dolaşarak, öne Lon'un yanına gelir. Elinde alet dolu bir kutu, bir şişe de bira vardır) Günaydın baba!

LON - (Başını kaldırır) Senmisin Glenn? Günaydın, oğlum!

GLENN - Bak hele, kendi kendine mi oynuyorsun?

LGN - Bir oyun kuruyorum!... Sam Daeger küçük dilini yutacak. Şurada, şu köşede iki atım var.

GLENN - Bana bunu sonra anlatırsın, baba.

LON - Onu kaşeye sıkıştırabilirim, ondan sonra...

GLENN - Sonra anlatırsın baba. (Lon'a bira şişesini uzatır) Baba!... Niçin Clara ile anlaşamıyorsunuz?

LDN - Onu ben de bilmiyorum Glenn. Fakat sen de görüyorsun; o beni sinirlendirecek birşey söylüyor, arkasından ben de onu sinirlendirecek birşey söylüyorum!Bu neden böyle oluyor, ben de bilmiyorum.

GLENN - Evet. Ve bundan dolayı da evimiz dayanılmaz bir hale geldi. Acaba sen de bunun farkında mısın baba ?

LON - Evet, beni başından atmak istediğini biliyorum.

GLENN - Hayır baba, hayır... Ben senin daima yanımızda olmanı istemişimdir. Yine deöyle olmasını istiyorum, ama..

LON - Aması ne ?

GLENN - Bırakalım şimdi bunu. Sen oyununa devam et.

LON - Seninle uzun zamandır eskiden olduğu gibi sık sık konuşmak fırsatını bulamıyorum Glenn..
(Glenn taraçadan geçerek mutfağa girer)

GLENN - (Arabayı tamir ettim (Alet kutusunu tekrar sandık odasına koyar) Bizim şu eski arabanın hala yürüyebilmesi de bir mucize . Sonra biraz çıkıp dolaşalım mı?
(Clara cevap vermez. Sigara tablasını tekrar salona götürüı ve masadaki kahvaltı takımını toplar. Glenn onu takip eder' Artık benimle konuşmuyor musun? Ama kocan olduğumu unutma.. Öyle değil mi? (Bir fincan alır ve kahve doldurur) Bu sabah Ed'le neler fısıldaşıyordunuz?

CLARA - (Müşkülde kalır) Ne, ne zaman?

GLENN - Bu sabah. Aşağı indiğim zaman, ikiniz başbaşa vermiş bir şeyler fısıldaşıyordunuz. Bir telaşınız var gibi görünüyordu!

CLARA - (Hafifler) Önemli bir şey değildi.

GLENN - Öyle mi? (Kahvesini içer) Ne konuştuğunuzu söylemek istemiyor musun?

CLARA - Ddası hakkında konuştuk..Önemli bir şey değil...
(Tabakları mutfağa götürür)

GLENN - Gdası için söylediklerinin bir fısıltı halinde konuşulması çok garip! (Clara'nın cevap vermesini bekler) Sen de çok heyecanlıydın.

CLARA - (Tekrar salona gelir) Bu durumda her şey beni heyecanlandırıyor. (Lon, gözlerini kapar ve uyuklar)

GLENN - Floyd eşyalarını topluyor. (Fincanını masanın üzerine bırakır) Onu kimbilir tekrar ne zaman göreceğiz... Belki de hiç göremeyeceğiz ... Evet... Fakat.... onsuz da isabetli bir karar verebiliriz. Babam için demek istiyorum

CLARA Biz mi? Dün akşam sen kendi başına karar verdin.

GLENN Doğru. O, tereyağından kıl çeker gibi işin cinden sıyrılıyor, bütün sorumluluğu ben yükleniyorum.

CLARA Rica ederim, Glen, yine başlamayalım...

GLENN Bu evden gitmek istediğin doğru değil, değil mi Clara? Seninle kesinlikle bir anlaşmaya varacağız.

CLARA Evet, bunu bana vaad etmiştin.

GLENN Clara, senin buradan gitmene asla izin veremem... (Hislerini açıklayamayacak kadar zor durumdadır) Seni... seni seviyorum, Clara... Doğru söylüyorum. Sen de bunu biliyorsun.

CLARA Nereden bilecekmişim? Bana sevgini gösterdin mi hiç? Bunu yalnız sözle söylemek yeterli değildir. Eve biraz para getirmek ve benimle yatıp kalkmak da sevginin bir kanıtı sayılamaz.Bir isteğim var mı, yok mu, bu seni hiçbir zaman ilgilendirdi mi?

GLENN İnan bana, her şeyinle ilgiliyim!

CLARA Öyleyse kanıtla!

(Glenn, mutfağa kaçmış olan Clara'nın peşisıra gider)

GLENN Allahım!. Benim bütün isteğim babamın son günlerini rahatça yaşamasıdır.

CLARA Ya ben? G güzel bir yaşa gelmiş. Hayatında her isteğine erişmiş! Ya biz?

GLENN Biz daha genciz.

CLARA Genç mi? Hele bir kere yüzüme bak..İyice bak..Kendi yüzüne de!.

GLENN (Bir an sessizlikten sonra) Benden istediğin nedir? (Tekrar kahve fincanını eline alır)

CLARA Bildiğim bir şey varsa, o da şimdiye kadar bana söylediğin hiçbir sözü tutmadın.

GLENN - (Hiddetli) Bütün söylediklerim yalan...Her sözüm anlamsız. Ben senin için daima bir şamar oğlanıyım..Hay Allah beni.. (Kahve fincanını ve tabağı yere atar. Clara kırıkları toplar ve çöp tenekesine atar. Kısa bir sessizlik) Sen buradan gidemezsin Clara . Yalnız başına nasıl yaşayabilirsin?

CLARA - Kimsenin yüzüme bakmayacağı kadar çirkin mi görünüyorum? Bütün erkekler beni senin gözünle görmüyorlar.

GLENN - Ne demek istiyorsun? (Clara'nın bileğinden yakalar)

CLARA - Bırak beni ! . .

(Susi merdivenlerden iner. Glenn, Clara'yı bırakır. Susi mutfağa girer. Sırtında robdöşambr, ayaklarında ev terliği vardır. Glenn merdivene çıkar ve gözden kaybolur)

CLARA - Geç kaldın . .

SUSİ - Dün akşam çok geç yattım..

CLARA - Çok mu geç yattın?

SUSİ - Çok geç.. .

CLARA - Haydi otur, kahvaltını et, daha çok işim var.

SUSİ - (Bir fincan alır) Yalnız kahve içeceğim.

CLARA - (Susi'nin fincanına kahve doldurur) Dün akşam kaçta yattın'

SUSİ - Saate bakmadım.

CLARA - Kiminle çıkmıştın?

SUSİ - Janey'le.

CLARA - Anneni gizlice dinlemek için Janey Steuıart da sana yardım etti mi?

SUSİ - Neyi kastettiğini anlayamadım!

CLARA - Bilmezlikten gelme, bana Ed söyledi.

SUSİ - Öyle mi? Tesadüfen oradaydım. Sizi dinlememiş olmayı tercih ederdim.

CLARA - Ve kimbilir neler duymuş olduğunu düşünüyorsun.

SUSİ - Yeter! Duyduklarımı babama anlatmamdan korkuyorsun. Ama anlatmayacağım. Çünkü sen buradan gitmeyeceksin.

CLARA - (Cesaret göstermek için kendini zorlayarak) Senin ne yapacağın bana vız gelir.

SUSİ - Ed sana dün akşamla ilgili ne anlattı?

CLARA - Anlatacak ne var ki?

SUSİ - Sen gidip yattıktan sonra neler olduğunu anlattı mı?

CLARA - Ben yattıktan sonra seninle biraz konuştuğunu anlattı.

SUSİ - Ya, öyle mi? Başka bir şey söylemedi mi? CLARA - Söyleyecek başka ne vardı ki?

SUSİ - Pek çok şey, Ed...Ed dün akşam bana karşı fazla duygusaldı.

CLARA - (Hayretle) Ne? Ne dedin? SUSİ - Evet, yanlış anlamadın.. CLARA - Hayır!. Hayır!. Sen daha çocuksun. SUSİ - Ed öyle bulmuyor. CLARA - (Susi'nin üzerine yürür) Süsü.. SUSİ - Görüyorsun işte, onun için de sen burada kalacaksın.. Ed'le ben gidiyorum..

CLARA - Baban buna asla izin vermez.

SUSİ - Ay, babama dün akşam olup bitenleri anlatacak mısın?

CLARA - Elbette.

SUSİ - Dün akşam..Olanların ... hepsini mi?

CLARA - (Müşkül bir durumda) Hayır. Ed böyle bir şeye cesaret edemez

SUSİ - Ed'i tanırsın. Hiçbir şeyden sakınmaz.

(Clara salona girer, seslenir)

CLARA - Ed!. Ed!. (Susi mutfak kapısında durur ve annesine bakar)

CLARA - (Seslenir) Ed Mason!..Ed!..Buraya gel! Seninle konuşmak istiyorum.

ED - Şimdi geliyorum! Şimdi!. (Odasından seslenir) CLARA - (Susi'yi umutlarından sarsarak) Susi!. Sen ne yaptığının farkında mısın?.. Bu yüzden nslsr olabileceğini kavrıyor musun?

SUSİ - (Annesinin elinden kurtulur) Bırak beni!. CLARA - Sen çıldırmışsın, tamiyle çıldırmışsın.. SUSİ - Ya senin onunla buradan kaçmak istemen çılgınlık değil de nedir? Öyle değil mi? Sen buradan gitmeyeceksin. Ed buradan benimle gidecek!.. CLARA - Onu şimdi görürüz. SUSİ - Seni buradan alıp götürsün diye ona yalvardın. Diz çöküp ona nasıl yalvardığını duydum!. Ona, hayatının bütün hikayesini anlattın! (Ed içeri girer, koltuğunun altında... .... pazar nüshası vardır Susi'yi görmez)

ED - (Mutfağa giderken söylenir) Sen kendini dünyada tek insan mı sandın? Glenn'in yukarıda olduğunu unutuyor musun? (Susi'yi görür) Oh, Susi de burada imiş. (Clara mutfak kapısını kapar)

SUSİ - (Keyifli keyifli Ed'e güler) Evet, buradayım. Günaydın Ed!

ED - Allaha şükür, hiç olmazsa senin keyfin yerinde!. CLARA - Sana bir şey sormak istiyorum Ed. ED - Yemine mi davet edeceksin? (Gülümser) Sorgu hakimi gibi bir yüz takınmışsın da!..(Oturur) Gazetemi okuyuncaya kadar sorguya çekilmem ertelenemez mi?

(Clara Ed'in elinden gazeteyi çeker ve masanın üzerine fırlatır.

ED - Teşekkür ederim, haydi, silahı boşalt!.

CLARA - (Sert) Dün gece ben yukarı çıktıktan sonra ne oldu?

ED - (Susi'ye) Ne demiştim? Tıpkı bir sorgu hakimi gibi.

CLARA - Cevabını bekliyorum.

ED - Bana bak kızım, ben senin, sana esir olmuş kocan değilim. Benimle öyle azarlamasına konuşmaktan vazgeç.

CLARA - Bunu bilmek istiyorum Ed. Gerçekleri bilmek istiyorum!. Rica ederim Ed!.

ED - Ha, şöyle..Glanı sana bu sabah anlattım..

CLARA - Evet..Sonra ne oldu?

ED - Sonra mı? (Susi'ye) Bu da ne demek? Annene neler anlattın?

SUSİ - (Acele konuşur) Ona, seni sevdiğimi, seninle birlikte gideceğimi söyledim.

ED - (Bu itiraf karşısında son derecede hayret içindedir. Dişler arasından ıslık çalar. Fakat hemen vaziyeti kabullenir) Buna ne denir? çok teşekkür ederim yavrum çok naziksin!.

CLARA - Öyle olduğu doğru mu?

ED - İşte ne söylediğini kendi kulağında duydun, öyle değil mi?

SUSİ - (Kat'i) Ed'le ben, beraber gideceğiz.

CLARA Hayır. Bunu yapamazsın..

ED - Susi artık çocuk değil. Ne yaptığını kendisi herkesten iyi bilir . İnsan...kızı dururken elbette anneyi almaz. Ben aklımı kaçırmadım. Yaşlıca bir kadını insan kolay etkileyemez, bir kere başına musallat oldu mu?...Fakat genç bir kızla iş büsbütün değişir,,,D hayata daha çok susamıştır daha kolay tatmin edilebilir. Susi beni isterse, elbette onu alırım..Her gün...her gece...(Sinirli sinirli güler)

CLARA - Çok bayağımışsın . .

ED - Yavaş ol Clara, sakın ol... Zaten nasılsa bu işten vaz geçecektim. Olur şey değildi.

CLARA - (Hiddetli) D kadar adisin ki...

ED - (Lakayıt) Vay canına, kredimiz birden bire düşüverdi!..

CLARA - (Susi'ye) Gitmeyeceksin seni bırakmayacağım! Önünde koca bir hayat var. Bir erkeğin neler yapabileceğini anlayabilmel için henüz çok gençsin!

ED - Yeter, Clara, bir defacık olsun makul ol!

CLARA - Ona elin değmeyecek, bunu sana ben söylüyorum.

ED - Sen ağzını kapıyor musun?

CLARA - Ben sana gösteririm...

(Ocaktan su tenceresini alır. Susi gayriihtiyari geri çekilir)

ED - Allahaşkına Clara, aklını başına topla!.

(Clara, kaynar su dolu tencereyi Ed'e doğru fırlatır. Ed, sür'atle yana sıçrar, fakat bir miktar su koluna dökülür. Ed canının acısından inler) Çılgın karı!. (Clara'nın kolunu yakalar) Doğrusu seni gebertmeliydim. (Merdivenlere doğru gider)

(Glenn'le Floyd merdivenleri inerler. Floyd'un elinde bir seyahat çantası vardır. Çantayı merdiven ayaağına bırakır. Susi taraçadan dolaşarak girer)

GLENN - Nedir bu gürültü? Neden öyle baağırışıp duruyorsunuz? Kolunuza ne oldu Ed?

ED - Yaktım. Tencereyi devirdim. Önemsiz bir kaza...

GLENN - Biraz bekleyin. Yukarıda bir yanık ilacı var.

ED - (Glenn'in arkasından giderken) Öyle mi, teşekkür ederim.

(Ed ve Glenn giderler)

FLDYD - (Yukarıya çıkanların arkasından bir müddet baktıktan sonra) Üstüme vazife değil ama, sanırım Ed'le aranızda bir şey var, öyle değil mi?

CLARA - Dün akşam bir çılgınlık ettim. Bilinçsizce davrandım.

FLDYD - Ama şimdi artık her şey bitti, gelip geçti, öyle değil mi?

CLARA - Zaten başlamadan bitmişti!.

FLDYD - Bunun anlamı evinde kalman mı?

CLARA - Hayır, yalnız gideceğim.

FLOYD - Nereye?

CLARA Onu bilmiyorum bildiğim bir şey varsa, artık Glenn'in yanında kalamam. Buna razı olursam... mahvoldum demektir.

FLOYD Kocan için bunun ne demek olduğunu hiç düşündün mü?

CLARA Çok düşündüm. Ama o, beni anlamak istemiyor. Ailesinin onu uçuruma sürüklemesini tercih ediyor.

(Arada, Glenn odaya girmiştir.)

FLOYD Sen benim yalnız kendimi düşündüğümü sanıyorsun. Halbuki herkesin derinliklerinde gizli ne dertleri vardır. ..

GLENN (Geçip mutfağa girer.) Arabayı hazırlayayım. Seni hava meydanına götüreceğim.

FLOYD Daha bir saat kadar vaktim var. Bundan yararlanıp şehri görmek istiyorum. Sonra bir taksiye binerim. Beni oraya kadar götürmek istemene çok teşekkür ederim Sizin her ikinize de bir şey daha söylemek istiyorum.. Clara, zannedersem hayatta yapılabilecek en büyük budalalığı yapıyorsun. Uzun zamandanberi, hayatınızın yarısı denecek kadar uzun zamandır evlisiniz. (Glenn'e) Şimdi evlilik hayatınızın parçalanmamasını cidden istiyor musun? Haydi düşkünler yurduna telefon et. Babam nasıl olsa alışır.

GLENN Haklı çıkmanı dilerim. Fakat ben babamı senden iyi tanırım...

FLOYD Bana karşı koymakla bu iş halledilemez. Ben şimdi buradan ayrılacağım. Ve sana demin yukarıda da söylediğim gibi, vereceğin karar her ne olursa olsun, ediyorum.

GLENN (Acı) Vereceğim karar. Bir insanın, başkalarının kararına tabi olacak hale gelmesi, utanç verici bir şey değil mi?

FLOYD Bu mel'un dünyayı yaratan ben değilim ki. İhtiyarı ister gönder, ister alıkoy. Karar senin Glenn..

GLENN (Hiddetli) Senin için öğüt vermek kolay! Eğer herhangi bir şey olursa, sen burada olmayacaksın ki...

FLGYD Neden bütün sorumluluğu biz alıyoruz? Neden babam diğer kardeşlerimizin umurunda değil?

GLENN Belki bu sene içinde elli defa, Rex'e de Betti'ye de yazdım. Bir kartla bile cevap vermediler.

FLOYD Peki, Himmy nerelerde? Eğer bu işte onlar da bize yardım ederlerse, babamızı daha iyi... bir yere yerleştiririz.

GLENN Jimmy'mi? Onun yaşayıp yaşamadığını bile bilmiyorum. Ondan hiç bir haber almayalı on sene oluyor.

FLOYD Ne yapalım! O halde babamıza biz baktıracağız ... Daha fazla burada kalamayacağım için üzgünüm. (İçini çeker) Gidip onunla vedalaşmalıyım. Nerelerde acaba?

CLARA Avluda. . .

(Floyd mutfağa gider. Buz dolabından bir şişe bira alır ve avluya çıkar.)

GLENN (Clara'ya) Clara!.

(Clara ona sırtını çevirir ve merdivenlerden yukarı çıkar.)

FLOYD (Babasını gayet yavaş ve dikkatle uyandırır, kolunu sarsar.) Baba!.

LON (Sıçrar) Ne var? Ha, sen misin, Floyd?

FLDYD (Ona bira şişesini verir.) Evime dönüyorum baba. Biraz sonra uçağım kalkacak, sana Allahaısmarladık demeye geldim.

LON Uçak ha... Ben de ölmeden evvel böyle bir makineye binsem ne iyi olurdu. Seni tekrar ne zaman göreceğim Floyd?

FLDYD Belki gelecek sene baba!.

LDN Belki mi? Ben artık ihtiyar oldum. Beni artık daha sık ziyaret etmelisin. Yoksa, yüzümü bile unutursun.

FLOYD Hiç unutur muyum baba?

LON Ben babamın yüzünün nasıl olduğunu artık hiç hatırlayamıyorum. Elimizde bir resmi bile yok. Fotoğraflara inanmadığını söylerdi.

FLOYD Beni dinle baba, şimdi sana birdenbire kulağına hoş gelmeyecek bir şey söyleyeceğim. Fakat bu, senin iyiliğin için yapılan bir şey.

LON Neymiş o?

FLOYD Sen... düşkünler yurduna gideceksin.

LON Hayır, hiçbir zaman! Ölmeyi tercih ederim.

FLOYD Ama sen bununla Glenn'e ne kadar ağır bir yük yüklediğini biliyor musun?

LON Ya siz çocuklarım, siz de bana ne yüklemiş olduğunuzu hiç düşündünüz mü? Sizi doyurmak için lazım gelen

parayı kazanayım diye, gece yarılarına kadar çalıştım. Ve bütün gayretlere rağmen bazen işsiz de kaldığım oluyordu. Belki sizi dilediğim kadar bolluk içinde yaşatamadım, fakat hiçbir şeyden de mahrum etmedim. FLOYD - Biliyorum, baba. Çünki ben de şimdi aynı şeyleri

çocuklarım için yapıyorum. Sana olan borçlarımı onlara ödüyorum. Tabiat bunu böyle ayarlamış.

LON - İhtiyar ve yarı kör oldumsa, suç benim değil.

FLOYD - Glenn, seni göndermek istemiyor. Fakat eğer seni göndermezse Clara artık bu evde kalmayacak. Emin ol, düşkünler yurdunda, çok iyi bakılacaksın.

LDN - İhtiyar bunaklarla bir arada oturup, sadece ölümümü beklemek istemiyorum. Hayır, oğlum, hayat olan bir yerde oturmak istiyorum. (Yavaş sesle) Bu yurtlarda ihtiyarları zehirliyorlar.

FLDYD - Ne söylüyorsun?

LON - Bunu daha bir delikanlı iken duymuştum. İçi zehir dolu kara bir şişeleri varmış.

FLOYD - Saçma, kocakarı dedikoduları.

LON - Hayır, hayır, muhakkak öyle.. Orada insanı öldürüyorlar,

FLOYD - Bu onlar için çok kötü bir iş olur. Sen ne kadar çok yaşarsan, onların o kadar çok kazancı olur. Onun için muhakkak ki seni mümkün olduğu kadar çok yaşatmağa çalışırlar.

LON - Dediğime inan, onlar insana şişedeki suyu içirdikten sonra, ertesi gün ötekilere: "Zavallı ihtiyar, tam zamanında öldü!" diye hikaye anlatırlar.

FLOYD - Bu şimdiye kadar duyduğum şeylerin en saçması. Onun için mi oraya gitmek istemiyorsun?

LON Onun için de istemiyorum, zaten istemiyorum.

FLDYD Öyle birşeyin söz konusu olmadığını sana kanıtlayabilirim.

LDN Senin kanıtına bir ihtiyacım yok! Ben oraya gitmem Floyd! İntihar ederim, daha iyi.

FLDYD Baba, baba! (omuz silker.) Aile hayatının tekrar düzene girmesi için, Glenn'e ancak sen yardım edebilirsin!

LDN Beni dinle Floyd, neden beni Şikago'ya götürmüyorsun? Ölmeden evvel torunlarımı görmeği ne kadar isterdim.

FLDYD Yerim yok. Sonra oranın şiddetli kışı senin astımına iyi gelmez, ama sana çocuklarımın fotoğraflarını göndermeyi söz veriyorum. Çok sevimli bir sürü!

LDN Onları seviyor musun?

FLDYD Elbette.

LON Onlar da seni seviyorlar mı?

FLDYD Tabii..

LDN Bunu nereden biliyorsun?

FLOYD (Müteredded) Bilmem, biliyorum işte. Bu gayet tabii olan bir şey.

LON Sen beni seviyor musun?

FLOYD Bunu biliyorsun baba.

LDN Hayır bilmiyorum. Mademki beni seviyorsun, neden şimdiye kadar beni görmeğe gelmedin? Sonra, mademki onaltı sene sonra beni görmeğe geliyorsun, niçin birkaç gün burada kalmıyorsun? Mademki düşkünler yurdu benim için bir cehennem olacak, neden beni oraya göndermek için kandırmağa çalışıyorsun? Sana ben ne yaptım ki, bana bu muameleyi layık görüyorsun, oğlum?

FLDYD Sen bunu anlayamıyorsun baba..

LGN Çok iyi anlıyorum. Beni bir paçavra gibi silkip atmak istediğinizi çok iyi anlıyorum. Bunu kim anlamaz?

FLGYD Çok üzgünüm baba, maksadım seni incitmek değildi.

LON Neden üzgünsün? Oğlum olduğuna mı?

FLDYD Birbirimizi anlayamadığız için üzgünüm.

LON Floyd... Oğlum!. Henüz küçücük bir çocukken, seninle çok iyi anlaşırdık. Gözlerini açıp beni gördüğün zaman... G zaman sevginin ne olduğunu anladın. Bunu ikimiz de anladık, öyle değil mi Floyd?... Şimdi birbirimizi anlamadığımızı söylüyorsun. Bu son seneler içinde, sevgini ve anlayışına ne oldu? Sana ne oldu? Eğer hayatta bir müşkülün varsa, birbirimize daha sıkı sarılmamız gerekir.

FLOYD Evet. Kendimizle gereğinden fazla meşgul oluyoruz.

LON Bundan dolayı sana darılmıyorum oğlum, ben...

FLOYD Sana baktığım zaman, kendi kaderimi görür gibi oluyorum. (Yüzünü elleri arasına saklar.)

LON (Gülümser ve Floyd'un omuzuna vurur.) Hatırlıyor musun, şimşekten de böyle korkardın. Bir fırtına patladı mı, hemen senin odana koşar, yanına uzanırdım, l/e sen... Hemen uyurdun. İhtiyarlamaktan hiç korkma. O, yavaş yavaş gelir ve can acıtmaz. İnsan onun ancak farkına varır.

FLOYD (Ayağa kalkar.) Artık gitmeliyim!

LON Arasıra bana mektup yaz oğlum. Susi bana mektuplarını okur. Bu benim için bir teselli olur. Mutlaka yaz, olmaz mı?

FLGYD Evet. Muhakkak yazarım.

LON Yolun açık olsun oğlum!. Torunlarıma selam söyle..

(Floyd taraçadan mutfağa girer ve oturma odasına geçer. Bessie ile Susi sokak kapısından girerler ve mutfağa giderler. Bessie oturma odasına girer.)

BES5IE (Floyd'a)Hemen gidiyor musun? (Floyd, basile evet işareti yapar.) Dün akşam olanlar için özür dilerim. Sanırım biraz fazla heyecanlı idim.

FLDYD Zarar yok Bessie.,.

BE55IE Aradan o kadar zaman geçmişti ki, beni hala nasıl hatırlayabilirdin? Eğer yolda karşılaşsaydık, ben de seni tanıyamazdım. Ben kendim de o kadar değiştim ki.

FLDYD Sonradan her şeyi hatırladım Bessie.

BESSIE Sahi mi?

FLOYD Evet, saçlarını daima dümdüz arkaya doğru tarardın ve büyük bir kurdele bağlardın.

BESSIE Evet, tafta bir kurdele.. Demek hala hatırlıyorsun. Teşekkür ederim.

FLOYD (Bir an sustuktan sonra) Allahaısmarladık Bessie.

BESSIE Güle güle Floyd. (El sıkışırlar.)

(Clara merdivenleri iner. Kolunda elbiseler ve çamaşırları vardır.)

FLDYD Susi nerede?

CLARA Mutfakta idi.

(Clara elindekileri bir sandalye üzerine bırakır, yerli bir dolaptan bir valiz çıkarır ve yere koyar, o sırada, Glenn taraçadan mutfağa girer.)

FLDYD Allahaısmarladık Clara. Sakın çılgınlık edeyim deme.

CLARA Nora'ya, çocuklara selam söyle.

FLDYD (Seyahat çantasını alır ve mutfağa gider.) Ben gidiyorum. Susi Allahaısmarladık yavrum.

SUSİ Güle güle. Floyd Amca..

FLOYD Allahaısmarladık, Glenn!

GLENN Yolun açık olsun Floyd!

(Floyd gider, Clara, valizi kanapenin üzerine koyar, kapağını açar ve eşyalarını toplamağa başlar. Bessie mutfağa girer.)

GLENN Susi, rica ederim biraz dışarı çıkıp büyük babanla meşgul ol.

SUSİ Baş üstüne, (Avluya çıkar, Bessie onu takip eder.)

BESSIE Büyük babanla beraber bize gelmez misin? Güzel bir limonata yaptım, soğutuyorum.

SUSİ Memnuniyetle.. Gel büyükbaba.

LON (Ayağa kalkar.) Floyd gitti.

SUSİ Yakında yine gelecek. (Satranç tahtasını boya atkısı ile örter.)

LON Hayır, ben onu artık bir daha göremeyeceğim.

SUSİ Tabii onu tekrar göreceksin.

LON En büyük oğlum Floyd, beni anlayamadığını söylüyor.

(Lon ve Susi giderler.)

GLENN (Clara'ya) Gerçekten gidiyor musun?

CLARA (Eşyalarını toplamakla meşguldür.) Şaka etmediğimi biliyorsun.

GLENN Floyd bana bir çek verdi... Babamın bakımı için. Bir aylık peşin. (Çeki gösterir.) İhtiyacınız olursa kullanırsınız, aksi takdirde yırtıp atarsınız dedi.

CLARA Ne yapacaksın o çeki şimdi?

GLENN Bilmiyorum. Clara, Floyd'un hakkı var! Düşünmeden hareket etmemen lazım.

CLARA Benden, bu hayata devam etmemi mi istiyorsun? Bunu yapamam..

GLENN Neden Clara? Birdenbire aklına esip Floyd'a telgraf çekinceye kadar, her şey mükemmel yolunda idi.

CLARA Mükemmel, yolunda mı idi?...

GLENN Eğer şimdi çıkıp gidersen, artık sonsuza dek birbirimizden ayrıldık demektir. Rica ederim, bir kere daha dene! Hiç olmazsa bir süre için...

CLARA Ne kadar zaman? Bir sene mi? On sene mi? Yoksa yaşadığım sürece mi? Bütün günler hep birbirine benziyor.

GLENN Ama babam çok ihtiyar, belki de...

CLARA Benim ondan daha fazla yaşayacağımı kim bana garanti eder? Başıma neler gelebileceğini nereden bilebilirim?

GLENN Bu evde neyin eksik Clara? Seni neden mahrum ettim?

CLARA (Glenn'e bakar.) Hiçbir zaman senin karın olmaktan başka bir şey istemiş değilim. Sevdiğin ve gerçekten kendisi ile ilgilendiğin karın..

GLENN Sana bir teklifim var Clara.

CLARA - Nedir?

GLENN - Babamı oraya göndereceğim. Fakat oradaki hayata tahammül edemezse, onu tekrar eve getireceğim. Bir veya iki hafta bunu deneyelim.

CLARA - Hayır, Glenn. .

GLENN - Bir hafta! Belki alışır.

CLARA - Neden kendini aldatmağa çalışıyorsun? Razı olmayacağını pekala biliyorsun!.. Yine burada oturup..

GLENN - Ama bizi hiç... rahatsız etmiyor ki...

CLARA - Seni etmiyor belki!. Zaten bütün gün evde değilsin... (Her ikisi de artık ne söyleyeceklerini bilmezler. Glenn, açık duran seyahat çantasını seyreder ve elini hasırdan yapılmış küçük bir figür alır, bu figür at üzerinde bir binicidir, Meksikadan alınmış, tipik bir seyahat hatırası.)

GLENN - Bunu nereden ve nasıl aldığımızı bugünmüş gibi hatırlıyorum.

CLARA - Büyük caddede... Orada bir Meksikalı satıcı arkamızdan koşmuştu.

GLENN - O günün akşamı, benimle evlenir misin diye sana sormuştum.

CLARA - Evet.

GLENN - (Hasır figürü seyreder) Sancho Pansa'yı onun için mi beraber götürmek istedin?

CLARA - (Müteredddid) Onu tekrar seyahat çantası içinde buldum.. Çantanın yan cebinde..

GLENN Cebimde kalan son beş doları da o satıcıya vermiştim.

CLARA Bir centilmen rolü oynamıştın. (Gülümser.)

GLENN Bizim için bir de şarkı söylemişti... Şarkıyı hatırlıyor musun?

CLARA Hayır.

GLENN Ben hala hatırlıyorum.. Yine o akşam planlar yapmıştık. Bütün geleceğimizi hemen saptamak istemiştik. Niçin düşündüklerimizi yapamadık Clara?

CLARA Çok gençtik. Hayat bilgimiz pek kıttı!

GLENN (Hasır figürü seyreder.) Sancho Pansa'ya bak, o olduğu gibi kaldı; hiç değişmedi. Clara... Sevgilim...

CLARA Glenn!...

(Clara, Glenn'e yaklaşır, Glenn onu kolları arasına alır ve öper, Clara mukabele eder.)

GLENN Floyd'un hakkı var. İnsan hayatını harcamamalı. . . Pekala... Belki de birkaç gün içinde buna da alışırım., Bunu sana borçluyum. Ondan sonra hayatımızın biraz daha mutlu geçeceğini umuyorum.

CLARA Muhakkak, Glenn... Baban buradan gidince, nihayet benim de kendime ayıracak birkaç saat vaktim olacak, sadece dadı rolü oynamak zorunda kalmayacağım. Şöyle uzunca bir seyahate çıkarız, olmaz mı? Hemen bu yaz.

GLENN Evet, sevgilim.. Birçok şeyleri yeniden tamir edeceğim Sana yaptıklarımı telafi edeceğim. Daha iyi bir iş de bulmağa gayret edeceğim. Floyd kadar çok kazanacağım. Belki de daha çok..

CLARA Herhalde muvaffak olursun Glenn.

GLENN Seni seviyorum, Clara, mühim olanı da o... Biraz... şaşkın bir haldeyim. Fakat şimdi hemen Foraythe'a telefon edeceğim.
(Ahizeyi alır ve numaraları çevirir.) Korkarım, Floyd'a karşı gereği gibi nazik davranamadım.. Halloh.. Herr Forsythe'ı rica ediyorum.
Glenn Dennison telefonda.. (Clara'ya) Floyd, babama oraya gideceğini söylemiş. (Telefonda) Herr Forsythe'mı? Peki. Teşekkür ederim... Evet gitti... Evet Şikago'ya. Tamam.. Her şey yolunda. Bu akşam. Sekize doğru.. (Clara basile tasdik eder.) Hayır, artık her şey kararlaştırıldı... Kağıtları ve bir aylık peşin parayı hazırladım. Peki.. Akşama görüşürüz. (Telefonu kapatır.)

GLENN (Devam ederek.) Peşin parayı duyar duymaz yağ gibi yumuşayıverdi... Ne yaparsın..
(Susi gelir ve mutfağa girer.)

CLARA Mademki büyükbabanın saat sekizde hazır olması lazım, Susi, hemen eşyalarını toplasın.

GLENN Ben de onu traş etmeliyim. Daha iyi etki yapar.

CLARA Sonra yaparsın.. Traş olacağı zaman nasıl bir tiyatro başlar, biliyorsun. (Seslenir.) Süsü.

SLJSİ Efendim!. (Oturma odasına girer.)

CLARA Büyükbabanın odasına çıkıp eşyalarını bir çantaya doldur. Temiz olanlarını. Kirlileri yıkatır, sonra

göndeririz. (Kendi çantasına yerleştirdiği eşyaları tekrar boşaltmağa başlar.)

SUSI Neden? Büyükbabam gidiyor mu?

.CLARA Baban da, ben de, büyükbabanın düşkünler yurdunda daha iyi bakılacağını tahmin ediyoruz.

SUSİ (Glenn'e) Bana, bunu yapmayacağım diye söz vermiştin! (Glenn, çaresizlik hareketleri yapar.) Biliyorum sen bunu istemiyorsun. Buna annem seni zorluyor!

GLENN Yukarı çık ve annen sana ne söylediyse onu yap!

SUSİ Büyükbabamı oraya gönderme baba! Yalvarırım sana, oraya gönderme!.

GLENN Bu benim için kolay bir iş mi sanıyorsun? Haydi git, büyükbabanın çantasını hazırla.

SUSİ Eğer büyükbabam giderse, ben de bu evden giderim.

GLENN Ama yavrum...

SUSİ Ciddi konuşuyorum. Ed'le beraber gideceğim.

GLENN Ed'mi? Kimi kastediyorsun? Ne söylediğini anlayamıyorum,

SUSİ Eğer siz büyükbabamı gönderirseniz, ben de Ed Mason'la gideceğim.

GLENN Ed seninle gitmek istediğini söyledi mi?

SUSİ Evet.

GLENN (Clara'ya) Sen bunu biliyor muydun?

CLARA Ben.... Ben... bu sabah duydum...

GLENN Neyi duydun? Allah Allah... Burada neler olup bitiyor?

CLARA Şimdi bunları bırak, Glenn... Sonra konuşuruz.

GLENN Hayır şimdi! Her şeyi bilmeliyim!... Söyle, ne oldu?

SUSI Anneme... Anneme, demiştim ki... Ed dün akşam bana karşı.. Ama bunların hepsi...

GLENN (Hiddetli) Ya!. Demek öyle! Burada benim arkamdan bana oyun oynanıyor.. (Susi'ye) Seni kapı dışarı etmeliydim! Senin, aklı başında bir kız olduğunu sanıyordum. (Susi'yi döver, Clara'ya) Ya sen? Niçin sen bana bunu hemen söylemedin Clara? Madem ki biliyordun? Onun için Ed'in üzerine yürüdün, onun için kolu yaralanmıştı değil mi? Ed Mason... Ve ben onu buraya getirdim, ona inandım. Kerata benim evimi ne sanıyor? Bunu bana pahalıya ödeyecek! (Glenn, Ed'in oda kapısını hızla çekip açar ve Ed'i odada bulamayınca koşarak merdivenleri çıkar.)

CLARA Glenn!. Glenn!. Dur!..

(Glenn'in peşinden koşar ve onu sıkı sıkı yakalar.)

Ed'i kovacağım.

GLENN (Sert) Bırak beni!. Nerede o?

CLARA Rica ederim Glenn...

GLENN Bırak beni diyorum sana!. (Clara'nın elinden kurtulur)

D bunu bana pahalıya ödeyecek!.

(Glenn koşarak yukarı çıkar.)

CLARA (Arkasından seslenerek) Glenn!.. Yapma!. Allahını seversen bırak! .

(O da yukarı çıkar.)

SUSI (Bir an sonra, birdenbire o da merdivene doğru koşar ve yukarıya seslenir.) Yalan söyledim! Yalan söyledim! Yalan söyledim!. (Hıçkırarak yere yığılır.)

P E R D E

LON - Artık size inanmıyorum. Böyle bir şey yok...Sen burada ne arıyorsun Sam? Beni kapı dışarı etmesi için oğluma yardıma mı geldin?

SAM - Herhalde ciddi konuşmuyorsun Lon?

LON - Ben sadece gördüğüme inanırım. Çiftlik nerede? İkimizin birlikte gideceğimiz çiftlik nerede?

SAM - Evet Lon, bak....beni dinle...

LON - Çiftlik nerede Sam? Haydi söyle bana. Bunu bilmek istiyorum.

SUSİ - Büyükbabacığım...

LON - Tarlalar, evler...nerede onlar? Bana cevap ver! (Sam son derece mahcup, başını önüne eğer) Grtada çiftlik diye birşe^ yok...ve hiçbir zaman da olmayacak, öyle değil mi?

SAM - Hayır, Lon. Hiçbir zaman olmayacak.

LON - Bunu zaten biliyordum...Beni aldattığını sanma. Aldanmış değilim. Çiftliğin gerçekleşmesi mümkün olmayan bir dilek, bir hayal olduğunu biliyordum.

SAM - (Güçlükle) Evet...Bir hayaldi.

LON - (Sert) Bir an bile buna inanmış değilim, işitiyor musun? Bir an bile.

(Şapkasını ve bastonunu masanın üzerine koyar, buzdolabına gider, bir şişe bira alır, şişeyi açar ve içer. Israrla Clara'ya) Haydi Bakalım, Clara..Söylemeni bekliyorum: "Bira senin için zehirdir, seni öldürür" de. Haydi söylesen canım!

- Hiçbir şey söylemiyorum.

CLARA - Çok iyi edersin.

LON - (Glenn'e) Çantası hazır.

CLARA - Her şeyim hazır! (İçer) Peki daha ne bekliyorsunuz? Haydi,

LON eşyalarımı sokağa atın, arkasından da beni!..

- Baba, çok rica ederim, bütün bunlar için üzülmene hiç gerek

GLENN yok, eğer . . .

LON - Burada kalmam için bana rica etme. Önümde diz çöküp yalvarsan da, yine burada kalmam. 5U5İ - Ne burada kalmana, ne de yurda gitmene gerek var, büyükbabacığım.

GLENN - Sen karışma, Susi! Bu işe sen karar veremezsin. 5U5İ - Porter otelinde bir oda kiralarım...Sam'in oturduğu otelde.

CLARA - Ne? SUSİ - Büyükbabamla benim için bir oda kiraladım. Hemen bu akşam oraya gideceğiz. Buna kimse engel olamaz, artık ne istediğin ne yaptığını bilecek yaştayım. Biraz da para biriktirdim. Çalışıyorum, pekala büyükbabama bakabilirim.

LON - Sen!..Sen!..Susi!..Sen benimle beraber oturmak mı istiyorsun

SUSİ - Evet...Sana ben bakacağım. Gününü akşama kadar Şam'la geçirirsin. İkimiz birlikte mutlu yaşarız. LON - (Heyecanlı) Benim için bunu yapacaksın ha? SUSİ - Yaptım bile. Daha evvel yapamadığım için üzgünüm. (Cebinden bir anahtar çıkarır ve Lon'a uzatır) İşte odanın anahtarı. Grası senin öz evin olacak, ben de senin yanında yaşayacağım.

LON - Sam...Sam..görüyor musun? (Anahtarı almaz) SUSİ - (Clara'ya) Büyükbabamın eşyalarını bana ver. LON - Dur, dur biraz bekle. SUSİ - Neden, bana inanmıyor musun? LON - Sana inanıyorum ve seninle iftihar ediyorum. Fakat ben... Ben bunu biraz düşünmeliyim. Bütün bunlar benim ihtiyar kafamın birden bire kavrayamayacağı kadar çabuk oluveriyor.

SUSİ - Ama bunda düşünülecek bir şey yok artık! GLENN - Susi, sen ne yaptığını biliyor musun? SUSİ - Biliyorum. Gel, büyükbabacığım, benimle gel!

LΠN - Hayat benim hayatım ve onunla benim için doğru olanı ne ise onu yaparım. Bunu burada herkes unutmuşa benziyor. (Kısa bir sükuttan sonra) Seninle gitmem mümkün değil, Susi.

SUSI - Neden büyükbaba? Neden mümkün olmasın?

LON - Allah bilir ki, düşkünler yurduna gitmek istiyorum, fakat seni istismar etmek de istemem Susi.

SUSİ - Ama benimle gelmezsen, seni düşkünler yurduna götürecekler. (Lon'u kucaklar)

LON - Onu biliyorum yavrum, onu biliyorum.Fakat kadere... cesareti boyun eğmek lazım. Alamo kahramanlarını düşün bir kere. Haykırmadılar, oradan kaçmadılar, şikayet etmediler, erkek gibi yaşadılar.

SUSI - Ama burası Alamo değil ki, büyükbabacığım.

LON - Öyledir yavrum, öyledir. Alamo'nün... bir anlamı vardır. Sen de bir gün evleneceksin, senin de çocukların olacak, onları kucağına alacaksın, ve o zaman...O zaman, sevginin ne demek olduğunu anlayacaksın. Sonra onlar büyüyecekler ve seni...bir köşede bırakacaklar. D zaman da acının ne olduğunu anlayacaksın. Fakat insan böyle yaşamayı da öğreniyor.

SUSI - Sam, rica ederim, söyleyin ona benimle beraber gelsin.

LON - Hayır, hayır. Şimdi, Alamo'mu savunmam gerek, ununla çoktan beri uzlaşmam gerekirdi. (Sokak kapısı çalınır)

GLENN - Ben gidip açarım (Kapıya gider)

LON - Bu benim savaşım...ve yenilgimdir. Kaleyi, dayanabildiğim kadar müdafaa ettim... (Glenn kapıyı açar)

SUSİ - Bırak şimdi bu Alamo savaşını, büyükbabacığım! İş işten geçmeden benimle gel! (Lon Susi'yi okşar)

FORYTHE - (İçeri girer) Zannedersem, artık her şey yoluna girdi.

GLENN - Evet.

LON - Ha, yine şu mel'un cumhuriyetçi mi? (Forsythe, yarı tatlı yarı ekşi bir suratla kendini müdafaa eder)

SAM - Ben da seninle geliyorum, Lan.

LON - Hayır, hayır, yalnız gitmem lazım, Sam. Oradaki ihtiyarları düşün bir kere, bize gözlerini dikip bakarlar.

GELENN - Babam, bay Farsythe! Baba, bay Forythe!

FORSYTHE - Tanıştığımıza memnun oldum, bay Dennison.

LON - (Ona düşmanca bakar) İyi akşamlar.

FORSYTHE - Sağlıklı görünüyor.

LON - Ne bekliyordunuz? Bir kadavra mı?

FORSYTHE - (Glenn'e) Bizim eski, Texas'lı istihkâm erlerine benziyor.

LON - Evet efendim, öyle idim ve bundan dolayı benimle alay etmenize gerek yok.

FORSYTHE - Affedersiniz... Küçük bir şakadan ibaretti.

LON - Zannedersem, ihtiyarlara, bunaklara kara şişeden bir şeyler içirmeniz de küçük bir şaka alacak.

FDRSYTHE - Kara şişe mi?

GLENN - Babam sadece sizinle şakalaşmak istiyor, bay Forsythe!

LON - Şeytan onunla şakalaşsın!

FORSYTHE - Epey geç oldu efendiler, artık gitmeliyiz. Bizde ışıklar ço erken söner; aziz ihtiyarlarımız çok erken yatarlar. Hazır mısınız Bay Dennison?

LON - Evet.

SUSİ - Büyükbabacığım, daha her şey bitmedi, kararını değiştire bilirsin.

LON - (Susi'yi öper) Benim için neler yapmak istediğini bilmiyor değilim Susi. Hergün bunu düşüneceğim, sana karşı kalbim şükranla dolacak.

SAM - Seninle iftihar ediyorum, Lon.

FORSYTHE - (Lon'un koluna girer) Haydi artık gidelim, Bay Dennison.

LON - (Şiddetle kolunu çekerek Forsythe'den kurtulur) Beni rahat bırakın.

FORSYTHE - Bu da nedemek oluyor?

SAM - Rica ederim...(Elini Lon'un omuzuna koyar) Lon!
(Glenn, Forsythe, ona anlamak isteyen gözlerle bakarken, tereddütle cebinden kontratı ve çeki çıkarır, her ikisini de Forsythe'e verir. Susi taraçaya çıkar)

LON - (Yavaş sesle, yalnız Şam'a hitap ederek) Daha birkaç dakika sonra karanlıklara gömüleceğim.... unutulacağım...
(Komşu bahçeden yine akordeon sesi duyulur)

SAM - Seni hergün ziyarete geleceğim. Beraber satranç oynayacağız (Lon başını sallar)

GLENN - Seninle beraber geliyorum, baba.

LON - Hayır, istemiyorum.

GLENN - Ama...

CLARA - Güle güle baba. Biz de gelip seni ziyaret edeceğiz.

LON - Allahaısmarladık.

CLARA - Bir şeye ihtiyacın olursa, bize haber ver.

LON - (Clara'ya bakar) Gösterişin lüzumu yok Clara. Ne sen benden hoşlanıyorsun, ne de senden.

GLENN - (Sözünü kesmek ister)

LON - (Hiddetli) Bırak sözümü tamamlayayım. Bunu her ikimiz de biliyoruz, Clara. Öyle değil mi? Fakat itiraf etmeliyim ki, bana çok baktın, ve sizinle burada olmak bazen çok güzeldi. Bundan dolayı sana teşekkür ederim.

CLARA - (Mahcup) Ben...ben de melek değilim. Eğer öz babam da olsaydın...yine, yine...

LON - (Şam'a) Bu adam neden böyle hüzün verici berbat bir şey çalıyor ? (Seslenir) Bay, Bexter! (Çalgı sesi kesilir)

Bir marş çal, bir asker havası çal! (Lon, masa üzerinde duran şapkasını ve bastonunu alır. Komşu bahçeden veda marşı duyulur) Tamam! Bu daha iyi...Daha uygun! (Oturma odasına geçer) Haydi bakalım, daha ne bekliyoruz? Gidelim! (Lon bastonunu sallar) Haydutlar mağaranızın ismi nedir? (İçinde satranç takımının bulunduğu sepeti alır)

FDRSYTHE Alamo...

LON Alamo...(Eski bir asker gibi yürüyüş adımlarıyla yürür. Forsythe ile Sam onu takip ederler. Susi taraçadan içeri girer ve mutfak kapısına dayanarak hıçkıra hıçkıra ağlar. Glenn, ağaç kütüğünün yanındaki sıraya oturur ve ümitsizlikle önüne bakar)

CLARA (Karşısına geçerek) Bu akşam o kadar sıcak ki, Glenn. Biraz sokağa çıkmak istemez misin?

GLENN Şimdi değil. Beni rahat bırak!

(Clara omuz silker, mutfağa gider, Susi'yi görür, ona ne söyleyeceğini bilemez. Mutfak masasına oturur ve tahta yemek kabını görür. Kabı eline alır, bir takım karışık duyguların tesiri altında kararsız, seyre koyulur)

CLARA Büyükbabanın yemek kabı. Onu...beraber almayı unuttu. Şimdi bunu ne yapacağım?

SUSİ (Kabı alır) Onu bana ver.

CLARA Ne yapacaksın?

SUSİ Saklayacağım.

CLARA Niçin?

SUSİ Günün birinde sen de ihtiyar olacaksın. İhtiyar olduğun zama sana da lâzım olur!

(Mutfaktan çıkar, merdivene doğru gider)

(P E R D E)

DÖRDÜNCÜ PERDE

Aynı dekor. Aynı günün akşamı. Perde açıldığı zaman,Glenn mutfaktaki sandık odasının kapısına vurur. Kapıya sağ eli ile vurur, sol elini göğsüne bastırmıştır.

GLENN - Baba!.. Baba!.. (Kapıyı zorlar) Kapıyı aç, baba!.. Rica ederim, kapıyı aç! Beni üzme!
(Clara kolunda bir sepet, merdivenden iner...) Hay Allah.. Sana her zaman söylerim, anahtarı kapının üzerinde bırakma diye, Clara!

CLARA - Odaya girip kapıyı kilitliyeceğini ben nereden bilirdim? (Mutfağa gelir)

GLENN - Baba! Haydi Babacığım, kapıyı aç, olmaz mı? (Sükût) Baba!

CLARA - Kolun hala ağrıyor mu ?

GLENN - Evet, oldukça ..Artık büyük bir boksör oldum... Duvardaki çöküntüyü tamir ettirmemiz lazım...

CLARA - Seni hiç bu kadar hiddetli görmemiştiim. Onu öldüreceksin diye korktum...

GLENN - İyi ki elimi incittim, yoksa... Şimdi içerde babamın kımıldadığını duyuyor musun?

CLARA - Hayır, fakat kuruntudan vazgeç. Hiçbir şey olmamıştır.

GLENN - Susi nerede? susi onu dışarı çıkarabilirdi.

CLARA - Şehire gitti, niçin gittiğini bilmiyorum.

GLENN - (Dinler) Ya kendine birşey yaptıysa?(Clara başını sallar) Çok korkuyorum. (Clara başını sallar) Korkuyorum Clara?

Babam.. anlaşılmaz bir adamdır. Bu akşam yurda gideceğini söylediğim zaman şöyle bir yüzüme baktı, sonra mutfağa geçip oraya kapandı. Herşey olabilir. (Tekrar kapıya vurur Baba, kapıyı hemen açmazsan, şu mel'un kapıyı... parça parça ederim onu bil!..

CLARA - İçin rahat etsin, o kendine hiçbir fenalık etmez... Saat kaç ?

GLENN - Sekize on var..Susi nereye gitti?

CLARA - Bilmiyorum..Birdenbire çıkıp gitti. Öyle bir yüz takınmıştı ki, onu dövmemeliydin Glenn !

GLENN - Hayatımda..Böyle birşey yapmadım. Aklımı kaybetmiş gibi idim. Bilmem Ed'le gideceğini söylemek nereden aklına geldi? Mademki doğru değildi... Aman yarabbi, böyle bir kızın içinden geçenleri insan bilebilse! Neden yalan söyledi ?

CL'ARA - (Müşgülde) Ben de bilmiyorum.

GLENN - (Elini ovarak) Yarın arabamı nasıl kullanacağım ?

CLARA - (Bir kaba su doldurur, içine bir şişeden ilaç akıtır, kabı mutfak masasının üzerine koyar) Gel... (Glenn elini kabın içerisine* sokar) Herr Forsythe gelmeder babamı odadan çıkarmalıyız. Burada yine bir takım sahneler olmamalı.

GLENN - Cehennemin dibine gitsin, Forsythe! Onun ne düşüneceği bana vız gelir. Dünyanın parasını alacak ! Benim aklım şimdi babamda. Yarım saattir orada kapalı ve hiç kımıldamıyor.

ED - (Odasından çıkar. Elinde büyük bir valiz vardır. Mutfağa girer ve valizi oraya bırakır) (Clara, taraça kapısını açar ve dışarı bakar)
İşte gidiyorum, patron.

GLEN - Pekala.

ED - Bütün bu olanlar için çok üzgünüm Glenn !...

GLENN - Siz gidiyorsunuz ya, gerisi vız gelir.

ED - Bir dakika beni dinler misin Glenn?

GLENN - Artık hiçbir şey dinlemek istemiyorum.

ED - Susi ile benim aramda hiçbir şey geçmemiştir, ama hiçbir şey, hiçbir zaman... Ne dün, Ne de daha önce.

GLENN - (Hiddetle) Açıklamanı dinlemek istemiyorum.

ED - (Hiddetli) Sana doğruyu söylüyorum! Clara da bunu biliyor!

GLENN - (Clara'ya ve Ed'e bakar) Clara'nın bu işle ne ilgisi var?

CLARA - Hiç bir ilgim yok. Söyliyecek birşeyim de yok.

ED - Öyle mi? Pekala, pekala öyle ise! (Glenn'e elini uzatır) Allahaısmarladık Glenn !
(Glenn, Ed'in elini sıkmaz) Haklısın Glenn. Ben buraya gelmemeli idim. Bir ailenin mahremiyetine yabancı girmemeli.
(Cebinde bir deste anahtar çıkarır, masanın üzerine koyar çantasını alır) Hoşça kal Glenn! İhtiyara benden selam söyle.
(Ed oturma odasına geçer ve sokak kapısından çıkar.)

GLENN - Evet, onu buraya getirmekle hata ettim. Susi'yi düşünmeliydim.
(Clara satranç tahtasını ve satranç taşlarını sepetin içine yerleştirir)Ed, senin de bundan haberin olduğunu söylemekle neyi kastetti acaba ?

CLARA - (Kaçamaklı) Ben ne bileyim ?

GLENN - Ama bunu sana sormamı söyledi! D halde ?

CLARA - Sadece ağzından öyle çıkmış olabilir. (Oturma odasına gider)

GLENN - (Arkasından gider) Bu sözün, ağzından öyle gelişi güzel çıktığını sanmıyorum.

CLARA - Eğer söylenecek birşey olsaydı, herhalde söylerdi.

GLENN - Senin benden gizlediğin birşey var, Clara. Bana önceden gitmek istediğini söylemiş olmana rağmen, sonradan benimle barışmak için kendini çok zorladın. Benden (\'< / gizlediğin nedir?

CLARA - Hirbir şey gizlemiyorum.

GLENN - Bu Ed hikayesini Susi uydurdu, değil mi ?

CLARA - Beni rahat bırak Glenn!

GLENN - Bunu bilmek istiyorum Clara. Susi bütün bunları uydurdu diyelim. Peki, ya Ed'in kastettiği gerçek nedir ?

CLARA - Arkasından git, kendisine sor, benden ne istiyorsun ?

GLENN - Ed'le gitmek isteyen sendin, öyle değil mi ? Bunu bilmek istiyorum Clara. Hemen anlamak istiyorum. (Clara'yı bileğinden yakalar)

CLARA (Açığa vurarak) Evet !... Evet!... ununla gitmek istiyordum, doğru.

GLENN (Hemen Clara'yı bırakır) Demek öyle ? Sen...

CLARA Beni buradan kurtaracak olan herhangi bir erkeğin, hatta şeytanın bile peşine takılabilirdim.

GLENN (Oturur) Bunu nasıl yapabilecektin Clara ?

CLARA Çünkü ömrüm boyunca gece gündüz burada, bu cehennemi yerde oturmak istemiyordum...(Glenn başını sallar) Her insan, ama her insan hayatında geçmiş birşey , güzel bir şey hatırlar. Bessie, Floyd'la geçirdiği akşamı hatırlıyor, babam bile gençliğini, seni hatırlıyor! Fakat benim hayatımda tam mutlu olduğum bir tek gün olmadı. (Hıçkırır)

GLENN (Elini alnından geçirir, yavaş sesle) Birdenbire önünde herşey çöküyor, evimde herşeyin yolunda olduğunu sanıyordum, halbuki... Şimdi...

CLARA Bana inan, Glenn. Ed benim için hiçbir şey, ama hiç bir ifade etmiyordu.

GLENN Ama onunla gitmek istedin! Bırak şu ağlamayı! Hiçbir şey pahasına bir daha bu konuya geri dönmeyeceğiz. Bunu unutacağız.. Herikimizde, öyle değil mi ?

CLARA Tanrı şahidindir. Uzun seneler, elimden gelen herşeyi yaptım.
Tek istediğim, benimle biraz daha fazla ilgilenmendi. Fakat hiçbir zaman başbaşa kalamadık, her an bir... (Mutfağa göz getdirir)

GLENN (Ayağa kalkar) Evet, gençler ve ihtiyarlar...Her zaman iki ayrı alemdir...Ben evimde hir ikisi için de yer olabileceğini ummuştum. (Glenn mutfağa döner ve tekrar sandık odasının kapısını vurur)

GLENN - Baba !

(Bir an bekler, sonra yine oturma odasına döner.Clara gözlerini siler.)

CLARA Geç oldu.

(Sam taraçadan gelir ve kapıya vurur)

GLENN Sam ! S iz misiniz? İçeri giriniz.

SAM (Mutfağa gelir) İyi akşamlar Glenn !.. İyi akşamlar Misis Dennison !

(Clara, Şam'ı başıyla selamlar) Lon burada mı ?

GLENN (Sandık odasını işaret ederek) Evet, oraya kapandı. Dışarı çıkmak istemiyor.

SAM (Endişeli) Başına birşey gelmiş olmasın ?

GLENN Onu oradan çıkarmak için, rica ederim bana yardım ediniz. Sam.

SAM Peki ama, oraya kapanmasının sebebi ne ?

GLENN Kendisine bu akşam "Düşkünler Yurdu'na gideceğini söylemiştim.

SAM Bu akşam mı ?

GLENN Hiç çare yok, Sam. Bunu yapmam gerekiyor.

SAM Ya, demek öyle !... Demek onun için saklanıyor. *le* siz, siz buna seyirci kalıyorsunuz. Glenn. Utancınızdan yerin dibine girmiyorsunuz.

GLENN Susunuz, Sam, susunuz... Başka hiçbir çare yok. Bizde, orada olacağından daha iyi bir durumda değildi ki... (Masadan babasının tahta yemek kabını alır)Hele şu yemek kabına bakın. Ona, iyi bir tabak içinde yemek veremiyorduk bile .Herşeyi kırıyordu. (Tahta kabı yerine koyar) Herr Forsythe nerede ise gelir. Siz onu yurtta sık sık ziyaret ediniz. Göreceksiniz orada çok daha rahat edecek. Fakat rica ederim, şimdi onu oradan çıkarmak için bize yardım ediniz.

SAM (Acı) Buna da yardım etmem gerekiyor! (Kapıya vurur) Lon! oraya kapanmanın hiçbir faydası yok. Lon, Benim arkadaşın Sam, rica ederim kapıyı aç !

SUSI (Telaşla sokak kapısından girer ve mutfağa gelir) Büyükbaba ! Büyükbabam nerede ?

GLENN Oraya kapandı. Onunla sen konuş sen konuş Süsü... Seni dinler.

SUSI (Oda kapısına vurur) Büyükbaba!Büyükbaba! Benim, Susi lütfen dışarı çık. (Bir Glenn'e ,bir Şam'a bakar,birşey olmuş olmasından endişe etmektedir) Büyükbaba, lütfen bana cevap ver.

(İçeriden kapının kilidi çevrilir, ve kapı yavaş yavaş açılır. Lon, gayet sakin odadan çıkar. Elinde bastonu vardı ve şapkasını giymiştir.Evvela Şam'a, sonra Glenn'e bakar. Susi onu kucaklar)

GLENN (Babasına yaklaşır ve elini onun omuzuna koyar) Herşey yoluna girdi artık baba, bizi üzmediğin için teşekkür ederim.

LON - Bana dokunma !

GLENN - Baba !

LON - Bana artık baba deme...Benim evlatlarım... Yok, ben kimsesiz bir insanım.

SUSİ - Bunu söylemeğe hakkın yok büyükbaba. Benim seni ne kadar sevdiğimi biliyorsun.